

культура

№ 12 (4480)
23 березня, 2012 рік

і життя

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА УКРАЇНЬСЬКА ГАЗЕТА

www.uaculture.com

ЕТНОГРАФІЯ > с. 5

**КОБЗАР-ЛІРНИК
ВАСИЛЬ НЕЧЕПА**

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО > с. 8-9

**ПАЛІТРА
КРИМСЬКИХ МИТЦІВ**

ЛІТЕРАТУРА > с. 12-13

**ВАГОМЕ СЛОВО
ДАНИЛА КУЛИНЯКА**

ВЕСЬ СВІТ – ТЕАТР...

Художник Олена МАРТЕНС

Столична афіша з 26 по 31 березня 2012 року

с. 14

Михайло Кулиняк,
міністр культури
України

ШАНОВНІ ДРУЗИ!

22 березня виповнюється 170 років від дня народження видатного композитора, піаніста, одного із основоположників української класичної музики Миколи Лисенка. Традиція Лисенкових святкувань сягає 1903-го, коли вся Україна відзначала 35-ліття його творчої діяльності.

Микола Віталійович Лисенко створив класичні взірці в основних музичних жанрах: оперному, кантатно-ораторійному, інструментально-симфонічному, камерному, фортепіанному, вокально-хоровому та сольному. Це опери за сюжетами М. Гоголя – «Різдвяна ніч», «Утоплена», «Тарас Бульба». Музика до «Кобзаря» Т. Шевченка, яка охоплює три кантати («Б'ють пороги», «На вічну пам'ять Котляревському», «Радуйся, ниво неpolitая»), десятки солоспівів, вокальних ансамблів, хорів.

Народився Микола Лисенко у 1842 році у селі Гриньках, тепер Глобинський район Полтавської області. Із іменем великого композитора пов'язана епоха становлення української професійної музики, театру та мистецької освіти в Україні.

Основи музичної грамоти Миколі викладала мама, Ольга Єремівна, яка була прекрасною піаністкою. А далі перед юнаком пролягли шляхи до Києва, Харкова, Лейпцизької консерваторії, консерваторії у Петербурзі (клас Римського-Корсакова). І де б не навчався, де б не виступав із концертами – скрізь звертався до народнописенних традицій, у них черпав силу, прагнення виходити на сцену й дарувати людям своє натхнення.

Основним внеском Миколи Віталійовича в національну культуру є збирання скарбів народної музики, їхнього дослідження та опрацювання, повернення людям «у вишуканій мистецькій оправі» і розбудова на основі народного мелосу національної музичної професійної мови.

Повністю віддаючи сили справі всього свого життя, композитор завжди знаходив час для своїх дітей, писав для них музичні твори. У будинку Лисенків часто звучав сміх, лунали веселі мотиви, відбувалися казкові дійства.

Творчість Лисенка стала джерелом і поштовхом, що привели до сьогоднішніх досягнень української музики. Він заклав основи музичної освіти в Україні, був педагогом, музикознавцем, диригентом, закликав до злиття фольклору з професійною музикою. Все своє життя і діяльність Микола Лисенко присвятив рідному народові. Людина, громадянин, митець творять в його особі єдине ціле, величну у своїй простоті постать.

Сьогодні музика видатного композитора звучить на багатьох фестивалях та конкурсах, а духовним гімном українців залишається хор Миколи Лисенка «Боже великий єдиний, нам Україну храни».

МІНІСТР КУЛЬТУРИ МИХАЙЛО КУЛИНЯК: У 2011 РОЦІ ВИДАТКИ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ ЗБІЛЬШИЛИСЯ НА 23,5 МЛН ГРН У ПОРІВНЯННІ З 2010 РОКОМ

Про це міністр культури повідомив під час підсумкової прес-конференції за результатами другого року роботи уряду.

Михайло Кулиняк поінформував представників ЗМІ про результати діяльності Мінкульту з реалізації соціально-економічних реформ протягом другого року роботи Кабінету Міністрів України.

Михайло Кулиняк повідомив, що Законом України «Про Державний бюджет України на 2011 рік» Міністерству культури затверджено загальний розмір видатків в обсязі 1921,72 млн грн:

по загальному фонду – 1763,99 млн грн,
по спеціальному фонду – 157,73 млн грн.

У порівнянні з 2010 роком в 2011-му видатки галузі культури по загальному фонду Державного бюджету збільшилися на 249,2 млн грн (на 16,5%), в т.ч. на оплату праці видатки збільшилися на 23,5 млн грн, що складає 9% приросту.

Упродовж 2011 року поетапно підвищена мінімальна заробітна плата на місяць:

з 01.01.2011 – 941 грн на місяць,
з 01.04.2011 – 960 грн на місяць,
з 01.10.2011 – 985 грн на місяць,
з 01.12.2011 – 1004 грн на місяць.

«За інформацією Держкомстату України, – сказав Михайло Кулиняк, – **середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника галузі культури у 2011 році склала 2048,67 грн**».

– **заклади освіти** в обсязі **476,2 млн грн., в т.ч. на заробітну плату з нарахуваннями 344,6 млн грн. В порівнянні з 2010 роком витрати на заробітну плату з нарахуваннями збільшені на 9,64%;**
– **наукові установи** на суму **7,25 млн грн., в т.ч. на заробітну плату з нарахуваннями 7,23 млн грн;**
– **театрально-видовищні підприємства** профінансовано за 12 місяців 2011 року в сумі **649,394 млн грн., в т.ч. на виплату заробітної плати з нарахуваннями 616,353 млн грн в порівнянні з 2010 роком витрати на заробітну плату з нарахуваннями збільшені на 8,47%.**

В 2011 році забезпечено виплату державних стипендій для підтримки видатних діячів культури, літератури та мистецтва, галузевих премій у галузі культури і мистецтва в обсязі **3,7 млн грн.**

На виплату щорічних грантів Президента України молодим митцям для **завершення реалізації творчих проектів минулих років в 2011 році було фактично використано 93,08 тис. грн.**

В результаті здійснення фінансово-господарської діяльності підприємств у 2011 році спостерігається **збільшення фактичного рівня отриманого прибутку та зменшення рівня збитковості в порівнянні з 2010 роком.**

Державними підприємствами у 2011 році отримано власних доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у сумі **148,0 млн грн.**

Розміри середньомісячної заробітної плати одного штатного працівника галузі культури у 2008–2011 роках, грн					
Місяць	2008	2009	2010	2011	Темп росту розмірів середньомісячної заробітної плати одного штатного працівника в 2011 р. в порівнянні з 2008 р.,%
Середня заробітна плата	1 313,30	1 547,55	1 862,46	2 048,67	155,99

Станом на 1 січня 2012 року середня заробітна плата складала:

– бібліотекаря – 4100 грн,
– завідуючого сільським клубом – 1500 грн,
– актора Національного театру – 6400 грн.

Міністр повідомив, що у Держбюджеті на 2012 рік заплановано **понад 2 мільярди гривень**.

У 2012 році відповідно до Постанови Кабміну від 11.01.2012 № 10 «Про підвищення оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» **буде поетапно збільшено посадові оклади працівників у штатному розписі (1 січня, 1 квітня, 1 липня, 1 жовтня і 1 грудня 2012 року) відповідно до тарифного розряду**.

Михайло Кулиняк навів порівняльні показники зростання фінансування галузі культури у 2011 році.

У 2011 році заклади культури профінансовано:

– **бібліотеки** на суму **107,58 млн грн, в т.ч. на заробітну плату з нарахуваннями 89,72 млн грн. У порівнянні з 2010 роком витрати на заробітну плату з нарахуваннями збільшені на 8,16%;**

– **музейні заклади** на суму **133,2 млн грн., в т.ч. на заробітну плату з нарахуваннями 97,71 млн грн. В порівнянні з 2010 роком витрати на заробітну плату з нарахуваннями збільшені на 23,78%;**

– **інші культурно-освітні заклади** на суму **3,9 млн грн., в т.ч. на заробітну плату з нарахуваннями 3,34 млн грн. У порівнянні з 2010 роком витрати на заробітну плату з нарахуваннями збільшені на 0,91%;**

Окремо міністр культури зупинився на питанні нормативно-правових документів, які ухвалені **з метою покращення соціального забезпечення працівників культури.**

Упродовж багатьох років Міністерство культури та ЦК профспілки працівників культури України ініціювали перед урядом розширення переліку педагогічних працівників, які одержуватимуть надбавку у розмірі 20% посадового окладу на весь обсяг навчального навантаження, що виконується працівником.

І як результат, у минулому році внесено зміни до постанови Кабміну від 14.06.2000 № 963, яка затверджує Перелік посад педагогічних працівників. Надбавка встановлюється педагогічним працівникам, зазначеним у Переліку, які працюють в інших установах та закладах, і оплата праці яких здійснюється за нормативними документами для установ і закладів освіти.

Пунктом 5 статті 29 Закону України «Про культуру» **працівникам державних і комунальних закладів культури, які працюють у сільській місцевості та селищах міського типу, а також пенсіонерам, які раніше працювали в державних та комунальних закладах культури у таких населених пунктах і проживають у них, передбачено право на безоплатне користування житлом з опаленням і освітленням у межах установлених норм.**

У СТОЛИЦІ ВІДКРИЛИ КАМЕРНУ СЦЕНУ ІМ. СЕРГІЯ ДАНЧЕНКА

16 березня у Києві відбулася подія, на яку творча спільнота очікувала понад 20 років – відкриття Камерної сцени ім. С. Данченка Національного академічного драматичного театру імені І. Франка. В урочистому заході взяли участь прем'єр-міністр України Микола Азаров, міністр культури Михайло Кулиняк, художній керівник «Франківців» Богдан Ступка. Серед гостей – політики, високопосадовці, актори, творча інтелігенція.

«Для театрального життя нашої країни відкриття цієї сцени найвідомішого театру – величезна подія», – відзначив Микола Азаров, і водночас із прикриттю констатував, що будівництво Камерної сцени тривало надто довго. «Мені шкода втрачених років. Коли Богдан Ступка прийшов до мене та розповів про те, що будівництво Камерної сцени триває понад 20 років... Я не

звук, щоб такі об'єкти будувалися упродовж 23 років – вони мають будуватися максимум за рік».

«Цей важливий момент можна охарактеризувати одним словом – дочекалися, – сказав міністр культури Михайло Кулиняк. – Новий театральний майданчик – це нові можливості, нові спектаклі,

це збагачення нашого культурного життя».

Художній керівник театру імені І. Франка Богдан Ступка подякував прем'єр-міністру за те, що уряд організував завершення будівництва нової сцени. «Дозвольте мені від імені присутніх у цій залі, від імені глядачів, від української театральної інтелігенції подякувати за те, що ви зробили прекрасний подарунок усім нам», – сказав він.

Микола Азаров, у свою чергу, підкреслив, що уряд максимальну увагу приділятиме розвитку культури: «Турбота про наше культурне життя, розбудова інфраструктури та створення умов для того, щоб висока культура була доступною людям – це наше серйозне завдання, і ми приділятимемо цьому максимальну увагу».

Прем'єр-міністр вручив урядові нагороди працівникам театру та будівельникам.

Львівський цирк знову розважатиме глядачів

10 березня Львівський державний цирк уперше приймав відвідувачів після пожежі, яка трапилася торік і знищила більшу частину будівлі.

Із відкриттям оновленого цирку гостей та глядачів, серед яких було багато малечі, привітав міністр культури Михайло Кулиняк.

З нагоди свята відбулась прем'єра нової програми «Караван з Європи». У шоу брали участь понад півсотні тварин, серед яких і слон-перукар, який демонстрував свою майстерність в наданні перукарських послуг, і дресировані пуделі й далматинці. Виступили креативні жонглери та акробати, гімнасти – привернув увагу цікавий та рідкісний номер «Політ над сіткою».

Комерційний директор Львівського державного цирку Роман Здреник розповів «Культурі і життю», що вперше з радянських часів у цирку відремонтували манеж. Тепер на ньому тришарове покриття, поверх нього – каучук, який повністю вирівнює сцену.

«Вісім мільйонів гривень на ремонт виділила держава. Це відкриття стало справжнім святом для тих, хто любить циркові вистави, хто по-справжньому цінує циркову майстерність», – розповів він.

За словами пана Романа, також відремонтували фойє другого поверху, замінили вікна, під куполом змонтували тепло- та звукоізолюючу плівку. Львівський цирк зможе приймати номери з кіньми, бо відновили пісту – доріжку біля бар'єра манежу, яка є опорою для коней під час бігу.

Нагадаємо, пожежа у Львівському цирку трапилася минулого року у ніч на 23 березня. Осередком займання стали апаратні на другому поверсі. Пожежі надали третій, найвищий ступінь складності через специфіку будівлі.

«Це – велика радість, що Львівський цирк знову працює. Приємно бачити дитячі усмішки, тим паче, що цей цирк – єдиний у всій Західній Україні», – зазначив міністр культури України Михайло Кулиняк.

В УКРАЇНІ ВПЕРШЕ ВРУЧИЛИ ПРЕМІЮ ІМЕНІ ШОЛОМ-АЛЕЙХЕМА

20 березня в приміщенні Національного музею літератури України відбулось урочисте вручення премії імені Шолом-Алейхема, лауреатом якої став поет Григорій Фалькович за збірку поезій «На перетині форми і змісту».

Перший заступник міністра культури, голова Комітету з присудження

Юрій Богуцький вітає лауреата

премії Юрій Богуцький привітав переможця з нагородою і побажав творчої наснаги й успіхів у культурній діяльності.

«Григорій Фалькович – це та людина, яка несе відповідальність за долю держави, за стан діалогу та культурного різноманіття. Він природно знаходить такі позиції у своїй роботі, які йдуть від глибини культури, національних інтересів, культурного діалогу», – зауважив Юрій Богуцький.

Книга «На перетині форми і змісту» містить поезії, які належать одночасно до українського та єврейського культурного простору, позначені філософською заглибленістю у загальнолюдські біблійні мотиви і водночас художньо відбивають сучасне життя у конкретиці багатовікової єврейської традиції.

«Григорій Фалькович дотичний до Шолом-Алейхема своїм прихованим гумором та тонкою іронією, яка гріє душу друзів і пече недругів. Він чудовий поет, при чому дуже акуратний в слові, віртуоз у мовному плані. А ще – він прекрасний поет для дітей. Він добре знає дитячу психологію і, так би мовити, працює на тонких енергіях», – так про лауреата висловився голова Фонду культури України Борис Олійник.

Довідка. Премію імені Шолом-Алейхема присуджують раз на три роки до дня народження Шолом-Алейхема – 2 березня, починаючи з 2009 року, у розмірі 12 прожиткових мінімумів для працездатних за рахунок коштів державного бюджету, передбачених Міністерству культури і туризму. Цьогоріч премію вручали вперше.

Оксана ГАЙДУК

У КИЄВІ ВРУЧИЛИ ГОГОЛІВСЬКУ ПРЕМІЮ

Цьогоріч лауреатами Гоголівської премії, української літературної нагороди, що дається за російськомовні літературні твори, названі письменники з Києва – Олексій Курилко і Андрій Міллер. Вони отримали почесний диплом, медаль із зображенням М. В. Гоголя та преміальну нагороду.

Олексій Курилко – письменник, актор театру «Чорний квадрат». У 2010 році за повість «Збіговисько невдах» став лауреатом Російської премії (входить до п'ятірки найпрестижніших премій, що присуджуються в Росії). Гоголівською премією нагороджено Олексія Курилка за повісті «Пара ненормальних явищ» і «У пошуках золотого тільця».

Андрій Міллер – прозаїк, драматург. У 2009 році за книгу «Два портрети Дружини у гранатовому» став дипломантом Міжнародної літературної премії ім. Юрія Долгорукого. У Київському академічному театрі драми і комедії на Лівому березі Дніпра нині йде спектакль «Гості прибувають опівночі» за його п'єсою. Гоголівська премія присуджена Міллеру за повість «Костровий».

На врученні нагороди були присутні голова Національного союзу письменників України Віктор Баранов.

УКРАЇНЬСЬКА ПІСНЯ ПОТРАПИТЬ ДО КНИГИ РЕКОРДІВ ГІНЕСА

На початку квітня 2012 року Україна стане світовим рекордсменом у категорії «найдовший музичний телевізійний марафон національної пісні

в прямому ефірі». Національний мегапроект готується силами Національної телекомпанії України (НТКУ) та Київського національного університету культури і мистецтв. Пряма трансляція рекордного проекту, який називається «Пісня об'єднує нас», відбувається на Першому Національному та телеканалі «Ера» 31 березня – 2 квітня 2012 року.

Запланований хронометраж телемарафону – 55 годин без перерви. Марафон також збере рекордну кількість учасників: артистів, членів знімальної групи, глядачів у студії – їх кількість сягне 2012 осіб. Згідно з попередніми домовленостями, український марафон побачать та почують у більш ніж 155 країнах світу. Як зазначив директор НТКУ Єгор Бенкендорф: «Наша мета – об'єднати піснею міста України, покоління та інші країни, в яких живуть люди з українським корінням».

Яна ЛЕВИЦЬКА

ВІРШІ ПАВЛА ТИЧИНИ ЧИТАТИМУТЬ АНГЛІЙЦІ

Музей-квартира Павла Тичини разом із Національним центром «Мала академія наук України» підготували до друку та видали збірку «Де тополя росте...» Ця назва – слова однойменного вірша Павла Тичини. Книга на загал складається

Павло Тичина
(1891—1967)

ся з 30 віршів: 15 – мовою оригіналу та 15 – перекладів англійською. Передмову до книги написав автор перекладу, відомий англійський науковець, поет, перекладач Стівен Комарницький, назвав він її «Чи англійський наш Тичина?» Завершує книгу інтерв'ю Дмитра Дроздовського зі Стівом Комарницьким про значення поезії Павла Тичини для європейської літератури. На запрошення Київського музею Павла Тичини автор перекладу приїздить до української столиці, щоб презентувати збірку, яка наблизить Тичину до сучасного англійського читача.

КИЇВСЬКА ОПЕРЕТА ПРЕДСТАВЛЯЛА УКРАЇНУ У САНКТ-ПЕТЕРБУРГІ

Солістка Київського національного академічного театру оперети Галина Грегорчак виступила на сцені Санкт-Петербурзького державного театру музичної комедії разом зі славним диригентом Пітером Гутом у рамках ювілейного V Міжнародного гала-концерту зірок оперети «Заради жінок, заради жінок...»

«Пітер – це місто з глибокими театральними традиціями. У нас немає сумніву щодо рівня виконавців Київської оперети, але участь Галини Грегорчак у гала-концерті

Санкт-Петербурзького театру музичної комедії продемонструвала високий статус нашого театру у світовій музично-театральній спільноті», – зазначив художній керівник Київського національного академічного театру оперети Богдан Струтинський.

«Нам вдалося не лише представити Україну та Київський театр оперети на високому рівні, а й зав'язати нові знайомства у театральному світі, які з часом можуть перерости у міцну дружбу», – повідомила Галина Грегорчак.

Солістка Київського театру оперети Галина Грегорчак взяла участь у гала-концерті вперше, втім, як і солістка бухарестського Національного театру оперети «Іон Дачія» Тіна Мунтяну, яку київська публіка матиме можливість послухати вже 31 березня у Київському театрі оперети на спільному міжнародному проекті бухарестського Національного театру оперети «Іон Дачія» та Київської національної оперети – грандіозному гала-концерті за участю солістів двох театрів.

У концерті прозвучали знамениті арії з оперет І. Штрауса, І. Кальмана, Ф. Легара, К. Міллекера, а також уривки з творів Ф. Раймунда, К. Ціре-ра, Ф. Зуппе, В. Холендера.

Музичний керівник і диригент Пітер Гут (Австрія).

Прес-служба Київського національного театру оперети

«СІВЕРТОН» ЗБИРАЄ ДРУЗІВ

У залі Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм з 2 до 5 квітня відбудеться XII Міжнародний конкурс молодих виконавців естрадної пісні та сучасного танцю «СіверТон».

Голова журі конкурсу – народна артистка України Лариса Роговець.

Щороку «СіверТон» збирає молодь з України, держав СНД та Євросоюзу і для спілкування, і для того, щоб кожен зміг сказати «Я – найкращий». Крім конкурсних прослуховувань учасники можуть насолодитися екскурсією стародавнім Черніговом, відвідати історичний комплекс «Дитинець», Антонієві печери, різноманітні клуби за інтересами. Свого часу звання «лауреат» на конкурсі отримали: Сергій Сулімовський, Дмитро Селянський, Вадим Шестаков, Анна Гайова, Марина Маккей, Марина Белобородько, а також танцювальні колективи Чернігова: «Парадокс», «Альянс», «Ярмак», «Імпульс». Вони і зараз продовжують дарувати радість і підкорювати своїм талантом публіку.

Arsenale – це модно!

Перша в Україні масштабна колаборація моди і мистецтва

«ARSENALE – ЦЕ МОДНО!» – виголосили організатори Першої Київської міжнародної бієнале сучасного мистецтва ARSENALE 2012, яка триватиме у нашій столиці 24 травня – 31 липня. І перші в історії світового мистецтва... об'єднали contemporary art і високу українську моду. Отже, незабаром увесь світ заговорить водночас і про вітчизняний арт, і про досягнення наших дизайнерів!

На минулому тижні 30-й, ювілейний Тиждень моди Ukrainian Fashion Week відкрився презентацією унікальної події: дизайнери 10 провідних українських fashion-брендів створили колекцію на підтримку Першої Київської міжнародної бієнале сучасного мистецтва ARSENALE 2012.

У роботі були використані колірною (синьо-біла) гама, логотипи та графічний стиль бієнале. Унікальні складні та виразні символи частин Головного проекту бієнале, що їх спеціально для ARSENALE розробив британський дизайнер Джонатан Барнбрук, природно та ефектно прикрасили моделі, які створили Олена Буреніна, Олена Голець, Вікторія Гресь, Олексій Залевський, Наталя Каменська, Олена Кононова, Ірина Каравай, Анжела Лисиця, Лілія Літковська, Лілія Пустовіт та Андре Тан. Колекція, представлена на одному зі стендів UFW, була відкрита для огляду впродовж Тижня моди.

Фото Ігоря ГАЙДАЙ

Творці та автори ідеї колекції «ARSENALE – ЦЕ МОДНО!» на стенді проекту. Зліва направо: дизайнери Наталя Каменська, Лілія Літковська, Олена Голець, Анжела Лисиця, Олексій Залевський, Ірина Каравай, Андре Тан, комісар ARSENALE Наталя Заболотна, дизайнер Вікторія Гресь, ведуча презентації Василіса Фролова, голова Благодійного фонду «Мистецький Арсенал» Ольга Вієру

Розпочинаючи прес-конференцію, присвячену презентації колекції, комісар бієнале та генеральний директор НКММК «Мистецький Арсенал» Наталя Заболотна підкреслила: «Мода та мистецтво стають ближчими одне до одного. Мода все більше стає мистецтвом, а мистецтво – все більш модним! Так, виставка Олександра МакКвіна «Дика краса» («Alexander McQueen: Savage Beauty»), що проходила минулого року в Метрополітен музеї в Нью-Йорку, побилла всі рекорди відвідуваності одного з провідних музеїв світу».

Українські дизайнери також співпрацюють із митцями і використовують

у своїй творчості мотиви їхніх творів. Але в проекті «ARSENALE – ЦЕ МОДНО!» українська мода вперше вступила у масштабну співпрацю з актуальним мистецтвом і головною подією в галузі вітчизняного актуального мистецтва – Першою Київською міжнародною бієнале ARSENALE 2012.

Під час прес-презентації ведуча Василіса Фролова запитала у дизайнерів, чому вони долучилися до цього проекту. Відповідь була майже одногласною: всі хедлайнери української моди впевнені, що проведення в нас міжнародної мистецької бієнале приверне увагу суспільства до духовних

цінностей і просуне Україну в її європейському розвитку. Дизайнер Олексій Залевський зазначив: «Я знаю, що минулого року Мистецький Арсенал відвідало майже півмільйона людей. Це вражаюча цифра ще й тому, що я дізнався про статистику, яка мене жакнула: за цілий минулий рік усі музеї України відвідало лише 10 млн осіб, враховуючи іноземних туристів. Я переконаний, що сьогодні вкрай необхідно долучити широкий загал глядачів до мистецтва, і якщо зможу якимось допомогти в цьому – буду щасливий».

Усі дизайнери – учасники проекту взяли участь у відкритті стенда, на якому була виставлена колекція. Цю урочисту подію відзняли не лише десятки теле- і фотокамер українських ЗМІ, а й провідний український фотограф Ігор Гайдай (Гайдай Studio). Знаний художник, автор фотокниги «Українці. Початок третього тисячоліття» зробив спеціальну фотосесію цієї події. Отже, сама презентація стала чимось на зразок перформансу і приводом для створення непересічного самостійного арт-об'єкта.

На стенді колекції відвідувачі Ukrainian Fashion Week проголосували за найкращі п'ять дизайнерських речей, які буде розтиражовано до відкриття ARSENALE 2012. Як заявили організатори форуму, під час бієнале глядачі матимуть змогу не тільки помилуватися сукнями та костюмами від українських дизайнерів, а й, власне, придбати уподобані речі.

На Майдані зацвіте... лотос!

Остаточний список митців-учасників ARSENALE 2012 (нагадаємо, що йдеться про понад 100 провідних міжнародних та українських художників!) буде оголошено вже наприкінці березня. А поки організатори тримають усіх зацікавлених у сучасному мистецтві в неабиякій напрузі, повідомляючи лише окремі, проте сенсаційні, новини про «зіркові» імена або майбутні проекти

Скульптура Ї Сук'юнг

видатних подій у царині культури, зокрема, жовтий лотос встановили на олімпійському стадіоні в Пекіні під час Олімпіади-2008. Ось що розповів про свій київський проект сам художник в інтерв'ю журналу ART Ukraine:

– Проект Time After Time, який я зроблю для бієнале, буде представлений паралельно на двох основних майданчиках – у Мистецькому Арсеналі, а також в самому центрі міста, на Майдані Незалежності. Назва проекту Time After Time перегукується з головною темою бієнале «Найкращі часи. Найгірші часи. Апокаліпсис і відродження в сучасному мистецтві».

Першу частину його кияни зможуть побачити вже у березні цього року. Виставковим майданчиком стане Майдан Незалежності, де я представлю одну з частин проекту Time After Time – масштабну 10-метрову скульптуру у вигляді «золотої» квітки лотоса, яка буде зроблена з пластика.

Друга частина буде розташована в Мистецькому Арсеналі і побачити її можна після відкриття бієнале. Вона складатиметься з кількох блоків. *По-перше*, на внутрішньому дворі музею зведуть масштабну скульптурну імітацію «античних» руїн, що нагадують грецькі, але виконані вони з яскравого кольорового пластика. *По-друге*, я працюватиму над дизайном кількох основних зон ARSENALE: вхідної, головного холу, прес-центру, зони для перегляду відео, а також зон кафе і ресторану.

Саме зараз триває створення ще одного масштабного арт-проекту ARSENALE 2012. Долучитися до якого, до речі, можуть усі охочі. Все-світньо відома корейська художниця Ї Сук'юнг (Yee Sookyung) презентує в Україні свою скульптуру, її вигляд визначать... самі потенційні глядачі. «Найліпша статуя» стане однією з 12, які мисткиня створює у різних країнах світу.

«Проект «Краща статуя» – це, у буквальному сенсі слова, створення кращої статуї на основі громадського опитування, – пояснює Ї Сук'юнг у інтерв'ю ART Ukraine. – Спочатку я розбила зображення відомих релігійних персонажів – таких, як Конфуцій, Лао-Цзи, Діва Марія, Ісус Христос, Магомет і Ганеша, – на частини, серед яких: очі, ніс, рот, обличчя, ліва і права частина

торсу, нижня частина фігури. Далі прошу глядачів відзначити частини, що здаються найвідповіднішими для кращої статуї у світі. І створюю її на основі результатів голосування.

Упродовж трьох місяців я проводила опитування серед 300 жителів Ечіко Цумарі, невеличкого містечка в Японії, де проходила Трієнале. І створила кращу статую, яка зараз належить колекції Ечіко Цумарі. Проект тривав в Ан'янзі (Корея) і Ліверпулі (Велика Британія) у 2008 році.

Робота потребує мінімального бюджету, який надається містом або інституціями, в яких вона проводиться. Я створюю дві статуї – ескіз, а також інсталяція в громадському просторі. Продовжуватиму працювати, доки кількість статуй не досягне дванадцяти. Коли проект буде завершений, планує провести виставку, зібравши всі твори в одному місці».

ARSENALE 2012 запрошує всіх охочих взяти участь у створенні «Кращої статуї Києва». Для цього треба лише відправити свій варіант скульптури – перелік частин, з'єднавши які, можна буде отримати кращу. Пронумеровані частини відомих статуй, які художниця пропонує з'єднати на власний розсуд, побачите на сайті бієнале або за посиланням: <http://www.artukraine.com.ua/news/3628.html>. Результати відправляйте за адресою: arsenale2012@gmail.com

Сторінку підготувала
Алла ЧЕРДИНЦЕВА

«Уклін тобі, Тарасе!»

«Благословен будь, краю дорогий...» – співає Василь Нечеп

Так назвав свій творчий вечір Василь Нечеп. Захід відбувся 14 березня в Києві, у Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім»

Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, народний артист України, кобзар-лірник Василь Нечеп присвятив концерт пам'яті Великого Кобзаря.

У виконанні митця прозвучали твори українських композиторів, сучасних авторів та українські народні пісні та думи.

Присутні дістали задоволення не тільки від виступів головного героя, а й від номерів духового оркестру військово-музичного центру Сухопутних військ Збройних сил України, капели бандуристів імені Остапа Вересая обласного філармонійного центру фестивалів і концертних програм та гри концертмейстера Елеонори Акчуріної. Також оцінили виставку народних ремесел Чернігівщини.

Особливо запам'яталося звучання пісень на слова Тараса Шевченка і музику Гната Хоткевича, Віктора Власова та народні «Думи м'є думи», «Реве та стогне Дніпр широкий», «Тече вода в синє море», «Чи ми ще зйдемося знову» та українських народних пісень на кшталт «Бандуристе, Орле Сизий».

У рамках концерту співак презентував упорядковану ним книгу «Рід козацький величавий» з оповідками про свій родовід, батьків, вчителів (адже його вчив сам Корнієвський) та

унікальними записами пісень. Видання розповідає про 36 видатних постатей – композиторів, кобзарів, лірників, майстрів музичних інструментів, поетів, художників, скульпторів тощо. Тому органічно вписалися в програму виконані артистом пісні «Батьківський поріг» Івана Карабиця на слова

Василь Нечеп – соліст капели бандуристів ім. О. Вересая

Андрія Демиденка, а також «Я до тебе, матусю, у пісні іду» Платона Майбороди на слова Тетяни Мезенцевої (партія фортепіано – Елеонора Акчуріна). Із виконаних пісень ми дістали уяву і про рідний край Василя Нечепа та артистів капели бандуристів.

«Прославимо в цій залі і зінківську школу, бо цей інструмент, що я тримаю, – чернігівський», – повідомив Василь Нечеп, і ми побачили на екрані унікальний запис за участю героя презентованої книги Георгія Ткаченка. Представник старосвітської бандурної школи показав, як грали в давнину.

Фото батьків співака на екрані, відео рідного краю допомагали глибше сприймати зміст пісень. Час від часу проявлявся портрет Шевченка, від чого здавалося, що поет слухає творчий звіт сучасних митців, які плекають традиції кобзарства.

«Да святиться між народами твоє ім'я, Тарас... Дай нам пам'ять на тисячоліття», – проникливо виводив артист, акомпануючи собі на колісній лірі, з якою кобзарює вже 30 років. Яких тільки епітетів не удостоївся

Великий Кобзар з вуст виконавця! І «Отче наш, Тарасе всемогутній», і «віку двадцять першого предтеча».

Майстерно виконував він твори і під супровід чернігівської кобзи, як представник цієї старосвітської кобзарської школи. Публіку особливо зворушила пісня Анатолія Пашкевича на слова Миколи Негоди «Як іду в дорогу я», коли на сцену вийшла юна «група підтримки» – онуки пана Василя Одарка і Михайлик.

Органічним антуражем сцени став куточок з бандурами: концертною класичною, сучасною хроматичною без перемикачів, початку минулого століття, сталевую кобзою. Пан Василь розповів про «експонати»: «Ви бачите Мамаю, нашого дохристиянського спасителя, інструмент українського генія Олександра Корнієвського, який створив бандуру».

Уперше виконав співак пісню «Яблунова доля» Анатолія Пашкевича на слова Дмитра Луценка, який присвятив цю поезію доньці, що пішла з життя в юному віці. Допомогала солісту капела бандуристів. Виконання нікого не залишило байдужим.

Виріб підприємства спілчан

1990 року я здійснив кругосвітню концертну подорож, тобто в мене є що співати».

«Про Остапа Вересая говорили: голос трохи втомлений, бо на вітрі, сонці співає. От і у Василя Нечепа і професійний, і трохи втомлений. Він доносить пісню до слухача за допомогою і голосу, і душі», – сказав хормейстер капели бандуристів заслужений працівник культури України Микола Борщ.

«Настільки красивий артист, і голос, я такого ще не чув. Подібний до Солов'яненка», – відгукується про концерт композитор Микола Саницький.

Виявили інтерес присутні і до виставки майстрів, які приїхали на запрошення Василя Нечепа. Голова Чернігівського осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України Володимир Мороз розповів: «Представлено різьбярство, декоративний розпис майстрів, які працюють на творчому підприємстві обласного осередку спілки, ткацтво, вироби з лози, гончарство».

Це роботи і перспективного гончара Романа Степаненка, і представників мистецьких шкіл різьбярства – у Чернігові та Новгород-Сіверському. Зокрема, заслужених майстрів народної творчості України Анатолія Калошина, Анатолія Іванькова, Віктора Ворожбита і молоді».

Після концерту публіка оточила Василя Нечепа. Люди висловлювали слова захоплення, розпитували про книгу і плани митця. Це і був результат!

Світлана СОКОЛОВА
Фото Юрія ШКОДИ

Сформувалася власна школа розпису

Кераміка від Романа Степаненка та Ірини Кришталь

Чи можна зазирнути у майбутнє?

Концерти серії «Педагог і учні», що вже не один сезон проводяться в Національній філармонії України, добре відомі шанувальникам музики. Їхній сенс красномовно віддзеркалює вже сама назва. Проте одна з таких імпрез, котра відбулася нещодавно, вирізнялася з-поміж інших

Справа в тому, що презентувалися не виконавці, як зазвичай, а композитори – заслужений діяч мистецтв України, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка, професор Ігор Щербаков і випускники й студенти його класу. Як сказав у вступному слові маестро, він «уперше взяв на себе сміливість зробити такий концерт». І продовжив: «Я теж був студентом і мріяв виконуватися в філармонії. Тож нині хотів надати своїм учням можливість відчути цей зал». І, слід зазначити, йому це вдалося.

Зацікавлена аудиторія жваво реагувала на все, що відбувалося. Початок концерту просто заворожив. Жіночий вокальний ансамбль (керівник – Олена Радько), який вийшов на затемнену сцену із запаленими свічками, вразив красою, ніжністю й цнотливістю звучання. У «Піснях любові та ніжності» на теми українських народних коліскових Тетяни Яшвілі, де дивним чином перепліталися українські й грузинські орнаментальні інтонації, відчувалося щось візантійське, ба навіть язичницьке.

Тетяна Яшвілі, як і наступний автор Дмитро Ареф'єв, – вихованці Ігоря Щербакова, котрі вже стали членами Національної спілки композиторів України. Це свідчить про їхній високий фаховий рівень, а також про наявність школи Ігоря Щербакова, що можна сказати не про кожного викладача Національної музичної академії імені Петра Чайковського.

Дмитро Ареф'єв виявив себе у двох стилістичних площинах – академічній музиці й джазі. Сонатина для фортепіано, майстерно виконана колегою по композиторському цеху й одночасно віртуозним піаністом Євгеном

Ігор Щербаков

Геплюком, засвідчила прихильність учня до романтичного світосприйняття його вчителя. А «Ноктюрн» для кларнета і віолончелі захопив несподіваним драйвом (нагадаю, «ноктюрн» означає «нічна музика», що асоціюється зі спокоєм, лірикою тощо) та вельми нетрадиційним тембровим поєднанням (виконавці Богдан Сидоренко – кларнет, Золтан Алмаші – віолончель).

Добротний синтез традицій і яскравої творчої індивідуальності продемонструвала Соната для скрипки і фортепіано Сі Лінфу – китайського випускника Ігоря Щербакова, який, на жаль, не зміг приїхати до Києва. Першу частину твору представили учениця незабутнього Богодара Которовича (це легко прочитувалося вже за самою виконавською манерою) Олександра Строцак (скрипка) і Євген Геплюк.

Цікаво й різножанрово позиціонувався студент II курсу НМАУ Сергій Леонтьєв. У першому відділі ми почули знову-таки неординарний щодо тембрового вирішення триптих «Львівські нариси» для віолончелі (Золтан Алмаші) та органа (Олена Болюх – учениця заслуженої артистки України Галини Булибенко, яка під час виступу

асистувала вихованці!), а в другому, – нехай іще не зовсім стилістично самостійну, але виразну композицію «Передчуття весни» для камерного оркестру.

Одним із відкриттів вечора, проте, цілковито передбачуваним, стала Олександра Моцар (лауреат минулорічного Конкурсу молодих композиторів пам'яті Івана Карабиця). Вельми фахово й натхненно вона разом із Олександром Строцак виконала свою «Сонатину-елегію» для скрипки і фортепіано.

Уже згадуваний Євген Геплюк, відтворюючи власні композиції «Веснянку» й «Токату», прогнозовано виявив чудове знання фортепіанної фактури.

У другому відділі панувала – «Київська камерата» на чолі з народним артистом України, лауреатом Національної премії імені Тараса Шевченка Валерієм Матюхіним. Окрім творів Тетяни Яшвілі й Сергія Леонтьєва, прозвучали опуси студента I курсу НМАУ Антона Стука й самого педагога класу Ігоря Щербакова.

Вважаю включення до програми імені обдарованого, але все ж початківця, – сміливим кроком викладача, який, беззаперечно, має велике виховне значення. «Три п'єси» Антона Стука, до того ж виконані в такому мистецькому контексті, безумовно, запам'ятаються публіці. Утім цей

відповідальний дебют має спонукати автора до подальшого творчого вдосконалення.

Вельми вагомою фінальною крапкою проекту став Концерт для флейти, струнних і ударних «Пам'яті Олега Ківи» Ігоря Щербакова (солістка – Богдана Стельмашенко). Цей твір – драматичний, глибокий, експресивний, – без перебільшення, може слугувати взірцем для учнів маестро. Та інакше й не могло бути – вихованцям є до чого прагнути.

Усі присутні на концерті отримали справжнє задоволення. Попри те, що послушали твори авторів різних вікових і, так би мовити, статусних категорій, не можна не відзначити, що звучала музика яскрава, талановита й змістовна. Залишаючи поза «конкурсом» зріле й високохудожнє мистецтво педагога, скажемо, що кожен з інших авторів імпрези – індивідуальність, яка виявилася однозначно й безумовно. Попереду в них – ціле життя. Їм пощастило зустріти свого Вчителя, який не пригнічує їхнє єство, а дозволяє йому вільно розвиватися.

Тож побажаємо Ігорю Щербакову та його учням нових творчих звершень. А найголовніше – зберегти ту атмосферу творчості й пошуку в класі, яку відчували слухачі на концерті. Бо від цього, певною мірою, залежить майбутнє цих молодих авторів, та й, зрештою, усієї нашої музичної культури.

Жіночий вокальний ансамбль під керівництвом Олени Радько

Їм аплодували на всіх континентах

Японські барабанщики «Yamato» вперше вразили мене іще кілька років тому, коли побачила їх у Київському театрі оперети. Відтоді стараюся не пропускати жодного їхнього виступу в Україні, бо щоразу це – неповторне ВИДОВИЩЕ!

31 березня колектив дасть єдиний концерт у Національному палаці «Україна» в рамках усевітнього турне 2011–2012 років, присвяченого жертвам землетрусу й цунамі в Японії навесні 2011-го. Нова шоу-програма зветься «Gamushara», що у перекладі з японської означає «цілковито, попри все, прагнути досягнення конкретної мети». А додаткове англійське уточнення «The Beat of Courage» конкретизує тему – «ритм хоробрості».

Маса Огава, керівник «Yamato», що два роки вигадає нову програму. У процесі незмінно беруть участь сімнадцять музикантів-атлетів. Вони майстерно грають на багатьох інструментах: від флейти й легкої перкусії до кількох десятків барабанів усіх можливих розмірів. «Ми віримо в те, що не лише люди, а й усе живе має власний ритм,

пульсацію. Цей ритм – не тільки серцебиття, але й енергія, котру люди відчувають, коли збираються разом. Шоу творимо не ми самі – уся публіка в залі», – коментує Огава.

Навколосвітні подорожі «Yamato» стартували у серпні 1998-го, після того, як музиканти взяли участь у знаменитому Единбурзькому фестивалі, де отримали один із основних призів – «Spirit Of Fringe Award».

Нагадаємо, що рік становлять 365 днів. А от барабанщики «Yamato» дають за рік у середньому понад 200 концертів. Це – найкрасномовніше свідчення інтенсивності їхньої діяльності. Майже за двадцять літ існування колектив представив понад сім тисяч імпрез по всьому світу. Неможливо уявити, але їх відвідало більше ніж півтора мільйона глядачів!

Кожен виступ «Yamato» в цьому світовому турне розпочинається із яскравого музичного перформенсу, названого «Akatsuki» («Схід сонця»). Він немов запрошує аудиторію до цікавої подорожі, у фіналі якої і музичні гурми, і незворушні бізнесмени у захваті самі починають задавати ритм барабанщикам.

Незабутнє шоу тайко-самураїв із Країни Сонця, Що Сходить, обіцяє відвідувачам непересічні враження. «Yamato» – виконавці світового рівня. Їхній вплив на аудиторію порівнюють із гіпнозом.

Беззаперечно: навіть найдосвідченіші глядачі подивуються цьому грандіозному видовищу, до якого просто неможливо залишитися байдужим.

Автор матеріалів Ольга ГОЛИНСЬКА

Нова Анна

Наприкінці лютого до Києва завітав із гастрольями Санкт-Петербурзький державний академічний балет Бориса Ейфмана. На сцені Національної опери України артисти представили українську прем'єру легендарного балету «Анна Кареніна» за однойменним романом Льва Толстого. У головних ролях – солісти Марія Абашова і Ніна Змієвець (Анна), Олег Марков і Олексій Турко (Каренін), Сергій Волобуєв і Олег Габишев (Вронський). Декорації – Зіновія Марголіна, костюми – В'ячеслава Окунева, світло – Гліба Фільштинського

Сцена з вистави

Світова прем'єра вистави відбулася 31 березня 2005 року в Санкт-Петербурзі. Попри те, що у ХХ столітті створено понад тридцять різноманітних екранізацій літературного першоджерела, існують чудові театральні версії, мюзикл, опери й балети, Борис Ейфман виліплює, як скульптор, власну Анну Кареніну за допомогою незримих, на перший погляд, фактів і деталей тексту Льва Толстого. Опоередковано розвиває лінії, намічені у 1971 році Родіоном Щедрином, а пізніше – постановником Олексієм Ратманським.

На відміну від трьохактного балету Родіона Щедрина, Борис Ейфман вдається до більш стрімкого розвитку подій у двох діях: бал, Петербург, салон Тверської, роздуми Кареніна, дует Кареніна і Анни, скачки, Анна і Вронський, подорож до Італії, відвідання опери й трагічний фінал – смерть Анни. Зближують постановки сцени сну і видіння Анни.

Образ Анни – центральний у балеті. Хореограф змальовує героїню як жертву, що потрапила у пастку: обов'язок матері й дружини – шалене кохання до іншого – суспільна мораль. Пристрасність – нищівна сила, яку вбиває в собі Анна, кидаючись під потяг, – так вона залишається чистою перед сином і чоловіком. Тому стає

зрозуміло, чому Борис Ейфман не вводить двійника Анни: «Я йду складнішим шляхом: показую як актриса, що виконує роль Кареніної, трансформується у багатоліку істоту, стає іншою. Це і є глибинний сенс цього образу».

Відчувається, що хореограф співчуває Кареніну. З одного боку, це люблячий батько, який має захищати власну і синову честь, а з іншого – страждальця особа, котра прагне повернути колишні почуття і довіру.

Третій головний персонаж балету – Вронський, – як і Анна, багатогранний герой. Він і звабник, і розбишака, і учасник любовного трикутника.

У балетній партитурі присутній навіть син Анни. Його роль мінімалістична. Він з'являється лише у першому і передостанньому номерах, окреслюючи найважливіші драматургічні віхи.

Хореографія базується на поєднанні класичних па з акробатичними і модерновими тенденціями. Особливо вражали ефектні та складні для виконання підтримки у дуетних епізодах вистави.

Акторська майстерність танцівників – це окрема ніша. Емоція стає поштовхом для дії. Немає награності, усе природно. Під кінець спектаклю ти ледве стримуєш сльози.

Музика... Як розповідав на пресконференції Борис Ейфман, твори Петра Чайковського супроводжують його все життя. У постановника на

сьогодні аж шість балетів на музику композитора! Процес комбінування і пошуку потрібних уривків під час роботи над «Анною Кареніною» захопив хореографа. Для обізнаного слухача відгадувати неочікувану послідовність фрагментів різних творів стало справжньою математичною загадкою. Але загальний ефект вийшов неймовірним, – складається враження, ніби це один твір, кожний номер якого непомітно переходить у наступний. Для зображення видінь і подій фатального характеру Борис Ейфман використав електронні композиції Леоніда Єрьоміна.

Балет «Анна Кареніна» сповнений видовищності. Незабутнім є кінець вистави – кордебалет вимальовує образ потяга, що прибуває на залізничну станцію. Статичний рух і витоптуваний ритм, миготіння фар страшної машини смерті... і падаюче вниз «неживе» тіло Анни, яке на тачці потім вивозиться на авансцену... Передвісник катастрофи – початок спектаклю: син Анни, який грається з іграшковою залізницею.

Усе в нашому житті визначено наперед. Може, в цьому і полягає застереження геніального майстра?

Ольга ГУРКОВА

Фото В'ячеслава АРХИПОВА

Повний текст статті читайте в журналі «Музика»

НОВИНИ

ПЕРШИЙ ЮВІЛЕЙ MUSIC-REVIEW WEEKEND

Один із найпомітніших довгострокових мистецьких проєктів Києва святкує своєрідний ювілей – 50-й концерт серії.

Цикл імпрез камерної музики Music-review WEEKEND був започаткований у 2009 році. Протягом трьох сезонів на сцені Галереї «АртХол» виступали найкращі українські музиканти. Серед них Герої України Мирослав Скорик і Євген Станкович, народні артисти України скрипаль Анатолій Баженов, віолончеліст Іван Кучер, композитори Валентин Сильвестров, Леся Дичко, більше сорока лауреатів міжнародних конкурсів, у тому числі єдиний українець – володар найпрестижнішої музичної премії «Греммі», вібрафоніст Андрій Пушкарьов.

Упродовж лише минулого року в рамках акції можна було послухати всесвітньо відомі колективи України: Квартет імені Миколи Лисенка, Київський квартет саксофоністів, Камерний хор «Хрещатик».

У концерті № 50, що символізує певний творчий рубіж, братимуть участь музиканти, які мали по кілька сольних презентацій у циклі. Це видатний піаніст, лауреат престижного Міжнародного конкурсу імені королеви Єлизавети у Бельгії Євген Ржанов, а також представники молодого покоління талановитих українських музикантів: піаністка Северина Жук-Жукова, скрипаль Дмитро Демидов, віолончелісти Олександр Пірієв і Артем Полуденний, акордеоніст Сергій Гаврилюк, дует бандуристок Катерина Коврик і Євгенія Згуровська та Квартет народних інструментів «Лабіринт», який виступав іще на відкритті циклу в жовтні 2009-го.

Спеціальним гостем ювілейного вечора стане відомий львівський музикант, засновник оркестру «Леополіс» Ярослав Мигаль (віолончель).

Мистецька подія відбудеться 25 березня у галереї «АртХол», що на вулиці Фролівській, 1/6, на Подолі. Початок концерту о 18 годині.

Music-review Ukraine

Найщасливіший кларнетист у Києві

Так назвав себе цьогорічний лауреат Премії імені Левка Ревуцького Олексій БОЙКО

Нагадаємо, що ця престижна нагорода від імені Міністерства культури України й Національної спілки композиторів вручається молодим композиторам і виконавцям за досягнення в галузі музичного мистецтва. Переможців таємним голосуванням визначає авторитетне журі, яке нині очолює відомий український композитор, секретар правління НСКУ Сергій Пілютиков.

Премію 2012 року за активну виконавську діяльність і популяризацію сучасної української музики отримав артист Академічного симфонічного оркестру Національної філармонії України Олексій Бойко. Жоден із композиторів цього разу не набрав потрібної кількості голосів.

На церемонії вручення у залі Київської організації НСКУ були присутні заступник міністра культури України Тимофій Кохан, голова правління Національної спілки композиторів Ігор Щербаков, відповідальний секретар НСКУ Тамара Невінчана, правнук Левка Ревуцького Тарас, композитори, музикознавці,

Тимофій Кохан та Олексій Бойко

журналісти, музиканти-виконавці. Передаючи лауреатові диплом і грошову винагороду, пан Кохан переказав вітання від міністра культури України Михайла Кулиняка і, зокрема, наголосив: «Ми будемо максимально робити все, щоб нашу турботу відчули митці, у тому числі й молоді. У влади сьогодні є розуміння, що преміальні фонди державних конкурсів і нагород мають бути достойними».

Олексій Бойко виконує сучасну музику вже понад десять років. У його репертуарі – більше сотні творів українських композиторів. Він учасник усіх великих музичних фестивалів в Україні, – таких як «Київ Музик Фест», «Музичні прем'єри сезону», «Музика молодих» та інших. Окрім симфонічного оркестру, молодий талановитий музикант грає у відомих ансамблях «Рикшет», «Київ-симфоніста», «Нострі темпоріс», виступає соло. Олексій – ще й обдарований музикознавець: під керівництвом кандидата мистецтвознавства Анатолія Калениченка закінчує дисертацію. Тож присудження Премії імені Левка Ревуцького – факт цілковито заслуженого визнання його творчого внеску у розвиток сучасної музичної культури.

«У виконанні сучасної музики я знайшов своє покликання, – сказав на завершенні вечора лауреат. – Для мене це – велика радість і відповідальність. Із нетерпінням чекаю нової музики і нових проєктів».

Ольга ГОЛИНСЬКА

Фото Романа РАТУШНОГО

Курортний роман із живописом

Виставка полотен кримчан вражає масштабністю та різноманітністю

У столичному Музеї сучасного мистецтва триває виставка живопису та графіки «Курортний роман», на якій представлено більше 300 робіт 70 кримських художників. Вона проводиться в рамках відомого проекту «Мистецька мапа України», що презентує митців різних регіонів країни. На цей раз – Криму

Із приходом весни музей знову відкрився для відвідувачів після трьох місяців перерви у роботі, подивувавши їх нестандартним оформленням і програмою. Гості оцінили інсталяцію «Кримська 100-metrovka» (арт-група REMIDIOS) із розсипаним на долівці піском, на якому лишав свій слід кожен із відвідувачів. А потім всі із задоволенням брали участь у майстер-класі малювання на піску, який проводила київська художниця Ануш Агамян, розважались спогляданням шоу летючих риб та живою музикою від камерного ансамблю «Фрески». Багатьох розчулило дефіле чеховської «Дами з собачкою».

Ігор Сафонов (молодший). Східна дівчина. 2011

Цей захід, як і решта проекту (Львів, 2007; Одеса, 2009), унікальний: арт-палітру півострова з кінця XIX сторіччя до наших днів представляють твори кількох поколінь митців. Поряд із творами метрів – Івана Айвазовського, Максиміліана Волошина, Валентина Бернадського та інших – роботи молодих майстрів.

У вступній статті до каталогу виставки куратор проекту Тетяна Грущенко зауважує: сфокусовано увагу на живописній традиції, якою знав Крим. Її особливість у тому, що в полотнах певного кола митців є незакінченість, етюдність, що не зменшує їхнього художнього значення. Більше того – саме свобода написання, легкість та невимушеність вирізняють полотна кримчан серед інших.

Куратор наголошує: у живописців Криму прослідковуються епічний та імпресіоністичний напрями. Епічний пейзаж продовжує творчі пошуки Костянтина Богаєвського

Федір Захаров. Весна. 1970

Крим у художніх образах

(«кіммерійська школа»), а послідовники імпресіоністичної традиції послуговуються переважно не чітко прорисованими ландшафтами і лініями, а вібруючим кольором та «псевдовипадковою» композицією.

Характерною рисою мистецтва півострова є також династичність, завдяки чому спостерігаємо рідкісне явище – передачу живописної традиції майже незмінної. Показові в цьому плані твори Віктора та Даниїла Волкових, Ганни Олійник та її онуки Вікторії Меренкової.

Описані риси кримського живопису ми розгледіли в роботах члена Національної спілки художників України Даниїла Волкова з Ялти, основним напрямом творчості якого є пейзаж. Митець пишається своїм родоводом, бо він художник бозна в якому поколінні. Серед пращурів – пітерські придворні майстри. Ця ж експозиція включає твори відомих кримських живописців – його батька Віктора Волкова та матері Олени Русанової. Роботи ж самого Даниїла зберігаються в колекціях галерей і приватних збірок України, Росії, Великої Британії, Ірландії та США.

«Мої етюди присвячені красі, – каже художник. – Завдяки їхньому маленькому розміру встигаєш вихопити мить природи, що змінюється, коли пишеш великий твір. Це дозволяє скомпонувати та точно відтворити цей стан. Невеличкі роботи вчать думати, що важливо, бо я мрію досягти висот світових класиків! До речі, вони зручні для транспортування». Виставку митець назвав могутньою через «сильні» полотна. Він радий, що познайомився з їхніми авторами.

Кінознавець Володимир Бабичев, який народився і виріс у Ялті, побачив у творах Волкова фактурне відчуття фарби, а студенти Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури Катерина Бучацька та Юрій Найда – гарний колорит («скоковитий, складний»), а також яскравість

Віктор Волков. Розлив. Ранній ранок. 1988

і цілісність робіт. Майбутні живописці відзначили також твори сучасного концептуального художника Валерія Голинського та Андрія Іноземцева.

Інший митець із Ялти, Ренат Рамазанов, зобразив на полотнах кримську дівчину в різних образах: ніжну, гоноровиту, добру та пікантну. «Вони багатогранні, тому за допомогою однієї моделі можна багато сказати», – переконаний він. Героїнею його картини стала дружина – художниця Олександра Сирбу, яка представила на виставці картини із зображенням кримських фруктів та овочів.

Пан Ренат упевнений: на творчість митця впливає навколишнє середовище. От і в його полотнах динаміка нагадує про хвилювання моря й пориви вітру. На думку мистецтвознавця Олени Кис-Федорчук, авторки вступного слова до каталогу його робіт, художник – представник кримської школи живопису, для якої характерні плеризм, імпресія. Чисті радісні фарби переважають як в картинах Рамазанова, так і в палітрі інших кримчан. Їм притаманна легкість мазка, поверхня

полотна часом майже прозора, інколи рельєфна, що підкреслює в просторі необхідну масу чи фактуру.

Шанувальники образотворчого мистецтва також познайомилися із творами студентів Київської та Харківської академії, неординарний погляд яких високо оцінили фахівці. «Молоді прийшли із новим баченням, при цьому демонструючи гарну класичну школу, – сказала мистецтвознавець Ганна Владимірська. – Я карту Криму «сходила ніжками», тому коли дивлюся на ці полотна, в мене враження, що проявляються улюблені картинки».

Серед молоді фахівець відзначила роботи на східну тему студентки Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, лауреата премії імені Віктора Зарецького Дар'ї Скорубської. «Китаєць, іспанка – це класний живопис у традиціях Іллі Рєпіна», – вважає вона. А от заслужений діяч мистецтв України, голова Київського відділення Національної спілки художників Києва Леонід Сотник придивлявся, хто ж із митців у квітні гідний стати членом спілки. Він переконаний: у Криму могутня організація зі своїм творчим обличчям.

Даниїл Волков. Човни. 2011

«Сьогодні, коли українцю потрібна життєва енергія, гарно, що саме із Криму починається рік у музеї», – оптимістично стверджує заслужений діяч мистецтв України Зоя Чегусова.

Експозицію неодноразово називали курортним романом із кримським живописом. Влучно, адже відкрити найпотаємніші куточки півострова та непомітні на перший погляд риси його мешканців могли лише закохані у цей край люди.

Світлана СОКОЛОВА
Фото Романа РАТУШНОГО

Ануш Агамян вчить малювати на піску

Мистецька мапа України, зупинка – Крим

Погляд мистецтвознавця

Крим у стародавні часи називали ще Тавридою. За легендами саме звідси апостол Павло розпочав місіонерське паломництво. Віками перетиналися на півострові сухопутні й морські шляхи різних народів і цивілізацій. Вони зафіксовані в печерних поселеннях, середньовічних фортецях, мусульманських та православних храмах. Тут співіснують нащадки багатьох культур: готської, караїмської, еллінської, сарматської, римської, іранської, іудейської, візантійської, мусульманської, вірменської, грецької, татарської, грузинської, болгарської, литовської, давньоруської, української, російської. Офіційно в Криму зареєстровано 124 національності! І кожна з них зберігає свої традиції, віросповідання, мову, мистецтво

Історія Криму насичена легендами, але численні пам'ятки архітектури, давні поселення й могили свідчать, що дуже часто ці легенди ґрунтуються на реальних подіях. Півострів – один із небагатьох регіонів Східної Європи, який збагатився сплавом балкано-малоазійських будівничих традицій, культурою Греції та Рима часів їхнього розквіту. Цей край є унікальним щодо нашарувань історії, розмаїття пам'яток архітектури, неповторних природних ландшафтів, вишуканих обрисів гірської гряди Ай-Петрі з її зелено-блакитними морськими бухтами.

Сучасний Крим – це синтез різночасових пам'яток історії й архітектури, це приморські парки, оторочені кованими парканами, в яких за екзотичними вічнозеленими деревами ховаються античні статуї й колони та романтичні оповиті квітами альтанки. Усе це створює оази мікроклімату, що мов магнітом притягує сюди подорожніх. А захоплюючи краєвиди стають джерелом натхнення для творчості музикантів, поетів, художників...

Життя на Кримському півострові особливо пошавилося після російсько-турецької війни, коли Катерина II почала наділяти своїх віронопідданих таврійськими землями.

З цього часу в Криму й розгорнулися перегаони по будівництву курортних маєтків. Настрій замовників, їхні уподобання відображали культуру різних епох і смаків – архітектурні споруди салонного класицизму сусідять з будівлями так званого «нового стилю», в якому віддзеркалилися модерн і поезія Срібного віку, живопис Врубеля й Реріха. Будували з місцевого вапняку, який надавав спорудам особливого білосніжного шарму. Вілли, палаци, дачі прикрашалися колонами, каріатидами, грифонами, ліпленням, різьбленням, рельєфами, круглою скульптурою.

І ось у таку подорож в часі і просторі запросили нас 70 кримських художників, які представили понад 300 картин в Музеї сучасного мистецтва України в Києві. Виставка проходить у рамках проекту «Мистецька мапа України: Крим». Окрасою вернісажу є твори корифеїв українського живопису з колекції музею – І. Айвазовського, М. Волошина, В. Бродського, В. Бернадського, Ю. Коновалова, М. Бортнікова, Ф. Захарова, П. Столяренка, Я. Басова тощо. Вони є тією домінантою, навколо якої формується вся експозиція. Хвилі Чорного моря, загадкова Киммерія, панорамні композиції в обрисах гір, скель, круч та урвищ, поміж яких серед квітучих

садів, виноградників, оливкових та ялівцевих гаїв туляться невеличкі поселення.

Потужну енергію випромінюють полотна народного художника України П. Столяренка, виконані у притаманній йому мажорній палітрі «Де солдат», панорамна композиція А. Сухорукова «Ранок»; романтичний «Осінній мотив» народного художника України, учасника Великої Вітчизняної війни В. Толочка. Не відвести очей від вишуканих пейзажів народного художника України, лауреата Державної премії ім. Т. Шевченка Ф. Захарова «Один при дорозі», зачаровує його «Душевна розмова». Не залишають байдужими весняні мотиви народної художниці України, почесного громадянина Ялти В. Цветкової.

Кожен куточок Криму має своє неповторне архітектурне обличчя. Відчути красу й урочистість Лівадійського палацу запрошує нас Р. Константинов; зустріти ранок на старовинних вуличках Гурзуфа – В. Бернадський, помилуватися руїнами Херсонеса – О. Молчанова-Дудченко, відчути могутність Генуезької фортеці – В. Ольхов.

Зачаровує красою квітучого мигдалю полотно заслуженого художника України, ветерана Великої Вітчизняної війни, почесного громадянина міста Алушки Я. Басова. Не можна не замилуватися чарівними обрисами Ай-Петрі, які так самобутньо передав І. Каракуль, відчути терпке білосніжне цвітіння весняного Нікітського ботанічного саду разом із О. Потапенком, зустріти ранок у Балаклаві, бухту якої так романтично передала О. Молчанова-Дудченко, зануритися в «Ірреальний пейзаж» Г. Сярової з Ялти.

Новий потужний імпульс випромінюють твори молодого покоління митців. Приємно бачити роботи студентки майстерні М. Стороженка М. Жарткової з Феодосії, самобутні акварелі морських мотивів А. Самофалова з Сум. Милують око вишуканою монохромною палітрою пейзажі лауреата премії Віктора Зарецького Д. Скорубської з Києва, розбурхав почуття своїми полотнами «День третій», «Планета М. Волошина», «Киммерійські сни» Е. Куліш із Херсона.

Майстри пензля кількох поколінь – від кінця XIX століття і до сьогодення – закарбували красу Криму в своїх творах, уперше представивши шанувальникам образотворчого мистецтва таку розмаїту палітру півострова. Відвідувачі відчули подих історії загадкової Тавриди, замилувалися архітектонікою палаців, побукали затишними вуличками самобутніх кримських міст – Бахчисарая, Судака, Ялти, Лівадії, Алупки, Феодосії, Севастополя, Балаклави. За кожною з цих назв – вікові традиції, своя культура, розмаїття імен та доль, оповитих таємницями й романтикою, як у творах А. Чехова, О. Купріна, О. Гріна...

Організатори виставки цікаво презентували свій проект. Був тут і перформанс із літаючими рибами, і класична музика у виконанні камерного ансамблю «Фрески», і навіть «Дама з собачкою». Присутні могли спробувати свої творчі здібності у малюванні по піску пальцями (майстер-клас провела художниця Акуш Агамян) і навіть ногами (дістатися експозиційних залів можна було лише перетнувши «стометрівку» по піску). Піднесений настрій з ноткою ностальгії за кримськими хвилями підсилювало добре кримське вино...

Хочеться подякувати організаторам проекту за духовну насолоду і відчуття гордості за талановитих українських митців. Упевнена, що на цій виставці кожен знайде для себе улюбленого живописця.

І все це – наша УКРАЇНА! Будьмо!

Валентина ЄФРЕМОВА

Студентське театральне «натхнення»

Важливе професійне починання Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого – Міжнародний фестиваль театральних шкіл «Натхнення» – цього року відбудеться у столиці України вже втретє. Ініціатива мистецького університету була підтримана Міністерством культури України, компанією «INTEKO», Фондом Рината Ахметова «Розвиток України». Фестиваль «Натхнення» пройде під егідою Національної комісії України у справах ЮНЕСКО

Ідея створення такого творчого Фестивалю, аналогів якому у світі досить багато, належить ректору Університету ім. І. Карпенка-Карого, члену-кореспонденту Академії мистецтв України, професору, заслуженому діячу мистецтв України, кандидату мистецтвознавства Олексію Безгіну. Маючи змогу бачити фестивалі професійних театральних шкіл у різних країнах світу, він вирішив перейняти досвід і зробити таку мистецьку акцію для українських студентів, аби вони побачили досягнення закордонних колег та й свої показали. І нехай «Натхнення» – подія досить специфічна, суто професійна і призначена в основному для молодих людей, що вирішили присвятити себе театру, сьогодні, вже на третьому Фестивалі, можна говорити про певний резонанс, який набувають його творчі заходи. Фестивальні події привертають до себе увагу і зацікавленість не тільки студентів театральних вузів, а й просто молоді, якій подобається театр. В такому духовному спілкуванні якнайкраще проявляється сенс існування такої мистецької акції.

Про Міжнародний Фестиваль театральних шкіл «Натхнення» розповідає його президент – Олексій Безгін.

– Фестиваль «Натхнення», започаткований Національним університетом театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого, цього року проходить втретє. Вперше він відбувся 2008-го на базі нашого університету. Це спеціалізований культурно-мистецький захід, який репрезентує досягнення театральних шкіл різних країн світу та націлений на формування високої професійної майстерності серед студентської молоді, заохочення її до кращих традицій і надбав світової культурної спадщини, широкий обмін досягненнями у галузі мистецької освіти та ознайомлення з новачками професійної підготовки майбутніх майстрів сцени. З самого початку університет мав підтримку нашого постійного

Олексій Безгін

партнера – компанії «INTEKO», яка, до речі, завжди нас підтримує і в інших міжнародних заходах, опікується участю студентів у різноманітних світових проєктах. Зараз ми вже бачимо, що зацікавленість нашим Фестивалем зростає. Якщо в першому брали участь тільки шість театральних шкіл, то у другому вже дев'ять, а цього року ми приймаємо представників 14 театральних шкіл із усього світу. І навіть відбувається певний відсвіт претендентів, тому що дивимось насамперед на рівень запропонованих сценічних робіт.

– А які вимоги до потенційних учасників?

– Вони досить прості. Основна вимога – треба на високому рівні показати мистецтво своєї країни, представити національну театральну школу. Попередньо необхідно надіслати свої творчі пропозиції, все відбувається в певні терміни, хто цього дотримується і надає достойний мистецький продукт, стає учасником Фестивалю. Таким чином, на третьому «Натхненні» на київських театральних майданчиках зустрінуться молоді митці з Болгарії, Вірменії, Іраку, Китаю, Мексики, Молдови, Румунії, Словаччини, Польщі, Португалії та Угорщини. Україна на Фестивалі буде представлена нашим Університетом ім. І. Карпенка-Карого, Львівським національним університетом ім. І. Франка та Ужгородським коледжем культури і мистецтв.

– Що вас надихнуло на створення Фестивалю «Натхнення»?

– Певно, те, що я бачив на інших схожих фестивалях у різних країнах. Спочатку наші студенти стали брати участь у таких заходах – поїхали до Румунії. Там отримали перемогу і на наступному світовому Фестивалі на Філіппінах представляли не просто Україну, а навіть Європу. Тоді Європу презентувала ще й Португалія. Така практика спонукала до бажання, щоб наші студенти дізнавались про навчальний процес вузів інших країн, та й нам було що продемонструвати зі своїх освітніх програм. На той час в Україні не існувало подібного молодіжного форуму, тому ідея організації такого фестивалю відразу знайшла підтримку та розуміння. Хоча Фестиваль триває вісім днів, підготовка до нього йде цілий рік, оргкомітет напружено працює, вирішує всі проблеми, що виникають, домагаючись проведення заходу на найвищому рівні. Всі наші зусилля компенсуються тим, що завдяки нашому Фестивалю, в галузі мистецької освіти Україна, наші театральні вузи набувають всесвітньої популярності.

– Хто представлятиме київську театральну школу?

– Університет ім. І. Карпенка-Карого показуватиме кілька робіт. На відкритті «Натхнення» 26 березня, напередодні Міжнародного дня театру, відбудеться презентація курсу студентів-лялькарів – це великий гала-концерт, який представить унікальне мистецтво лялькового театру. До речі, 21 березня лялькарі відзначили своє професійне свято. Ще на фестивалній афіші – вистави наших студентів «Побачення хоча і відбулось, але...» за А. Чеховим та «Ігри на задньому дворі», п'єса Едни Мазія, які граються у Навчальному театрі університету. Відкриття Фестивалю відбуватиметься у Київському академічному театрі ляльок, а закриття – 2 квітня – на сцені Національного театру ім. І. Франка. Вистави (три – щоденно) проходять у Навчальному театрі на Ярославовому Валу, 40, також буде задіяний і Національний театр ім. Лесі Українки.

– Яким чином держава долучається до такої важливої справи, як обмін досвідом театральних шкіл?

– Спочатку це була тільки меценатська, спонсорська допомога наших партнерів, а останні два Фестивалі ми вже отримували фінансову підтримку від Міністерства культури України. Зараз Фестиваль офіційно зареєстрований у Мінкультури та Міністерстві юстиції.

– Яка загальна кількість учасників заходу?

– Заплановано приїзд 160 студентів і викладачів із тих країн, що я вже перераховував. Наприклад, делегація з Китаю налічує 23 чоловіки.

– Учасники будуть у Києві весь термін Фестивалю, дивитимуться всі вистави, братимуть участь у всіх заходах?

– В більшості, так. Деякі ж колективи приїдуть на день раніше, чи поїдуть на день пізніше, але в основному всі студенти братимуть участь у всіх заходах.

– Які умови перебування ви пропонуєте колективам-учасникам?

– Досвід нашого перебування на інших світових фестивалях в Європі, на Філіппінах, в Перу свідчив про те, що всі намагаються приймати гостей на самому високому рівні, тому й ми хотіли, щоб Україна виглядала найкращим чином, тобто старалися забезпечити всі умови на достойному рівні. Отже, всі наші учасники житимуть у центрі Києва, в готелі «Либідь», це зручна структура комунікацій, полегшуються для нас транспортні проблеми, тому що звідси іноземці легко дістануться до університету та будь-якого театру.

– Якою буде програма перебування, окрім, безпосередньо переглядів вистав? Якесь культурні, екскурсійні заходи?

– Плануються кілька майстер-класів такого навчального спрямування. Євген Тищук із Ужгорода проведе майстер-клас із біомеханіки Всеволода Мейерхольда. Наші викладачі – майстер-класи із сценічного руху, сценічного бою, з майстерності актора, сценічної мови. Відбудеться круглий стіл із обговорення досвіду світових театральних шкіл, обмін думками, рекомендаціями. Це буде певним підсумком Фестивалю, де ми хочемо почути від своїх колег думки щодо його проведення, здобутків, проблем, можливо, пропозиції стосовно майбутніх театральних форумів. Передбачена, звісно, і культурна програма – екскурсії містом, відвідання Печерської лаври, поїздка у Музей до Пирогова.

– Чи існує творчий девіз, під гаслом якого відбуваються всі заходи «Натхнення», чим надихаєтесь?

Є у нас такий девіз – «Мистецтво без кордонів». Театральне мистецтво, дійсно, не знає кордонів. Із усіх сценічних майданчиків світу лунає єдина мова – театральна. Спілкування між митцями різних країн – це обмін досвідом, розширення творчих горизонтів та завжди пошуки нового художнього слова. Мистецький діалог триває. І Університет ім. І. Карпенка-Карого радо відкриває свої двері для театральної молоді з усіх куточків світу.

Журналістські захоплення

Березневий сонячний день запрошував до Національної спілки журналістів. Я й мої колеги ще раз переконалися, що журналісти не лише вміють майстерно писати нариси, репортажі, журналістські розслідування, а ще й мають безліч захоплень

– Сьогодні наша зала розквітла рушниками, серветками, виробами з бісеру, фотоетюдами, – сказала при відкритті виставки Алла Малієнко, відповідальний секретар Київської спілки журналістів. – Ми часом поспішаємо, нарікаємо на долю й не вміємо бачити прекрасне у звичайному: зацвіла перша квіточка – зафіксуємо її на фотоапарат чи перенесімо в акварель, або ж вишіймо візерунками на полотні.

– Митцю не треба нагород – його доля нагородила, – говорить Тетяна Бердник, донька відомого журналіста.

Сьогодні пані Тетяна щиро зізнається, що її захоплення флористикою перемагає, хоча й писати вона не припиняє. «Кого не лікують ліки, лікує природа», – переконана майстриня.

Роботи Тетяни Бердник заворюють майстерністю: ніби акварель, а не п'ятнадцять рослин у витворі. Вона переконана, що Україна – найбагатша на квіти, трави. Та й живе Тетяна в мальовничому куточку – село Рожни, де поруч Десна, трави в пояс.

Тетяна Бердник розповідає гостям про флористику

Дійсно, певне захоплення – це справжнісінькі ліки від перевтоми. Ще в XVI столітті англійський мініатюрист Ніколас Хеліард сказав: «Якби люди знали, яку насолоду дає це заняття, як відганяє воно меланхолію, допомагає уникнути тяжких думок, позбавляє від горя та печалі, лікує гнів та наповнює час, то вони б не покинули його, не досягнувши повного задоволення». П'ять сторіч між цими словами та сучасністю, а зміст залишається актуальним досі.

Гості та колеги зупиняються біля фоторобіт Ольги Гойденко. Пані Оля свої роботи назвала «Обличчя жіночності: бабусі й онучки».

– Головне – вдивитися в очі й побачити душу, – стверджує пані Гойденко.

Чи не наймолодша учасниця виставки Марина Чорна. Вона представила на суд глядачів рушник «Дерево життя» довжиною п'ять метрів. Робота виконана на домотканому полотні.

А ось родзинкою виставки стала ковдра, виготовлена у стилі печворк. Її авторка, знову ж таки донька відомого журналіста, – Світлана Грицай. На дозвіллі Світлана вишиває ікони, робить ляльки, а це захопилася шиттям із клаптиків. Робота неперевершена!

Ольга Стоян поділилася скромним доробком: плетена гачком серветка та рушник, який вишивала мама, а вона доплітала мереживо.

Багата на фантазії творчість Світлани Ліпінської: вишиті серветки, панно, рушники.

– Все від натхнення, – говорить Світлана. – Якось на відпочинку заворожив краєвид: річечка, дерева... й захотілося все те перенести на полотно.

«...Аби натхнення, аби бажання...» – писав поет. Мої колеги мають і те, й інше. І ви можете переконатися в тому, відвідавши виставку.

Автор цих рядків зі своїми герданами

Марина Чорна біля рушника «Дерево життя»

Світлана Грицай та її витвір – ковдра в стилі печворк

«Обличчя жіночності: бабусі й онучки» – фотороботи Ольги Гойденко

НОВИНИ

НАГОРОДЖЕННЯ НАЙКРАЩИХ ВІД «ПАРКУ КИЇВСЬКА РУСЬ»

В Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбулася церемонія нагородження лауреатів II Всеукраїнського журналістського конкурсу «Парк Київська Русь».

Засновниками виступили благодійна організація «Фонд розвитку журналістики імені Анатолія Москаленка», благодійна організація «Слов'янський фонд» та Центр культури та історії Давньої Русі – «Парк Київська Русь». Конкурс проходив з квітня до листопада 2011 року. За цей час на культурно-масових заходах у «Парку Київська Русь» побували сотні журналістів. Десятки їхніх робіт було подано на розгляд поважного журі. Автори найкращих зразків журналістської майстерності стали лауреатами конкурсу.

Лауреат конкурсу журналіст «КІЖ» Яна Левицька

З привітальним словом до присутніх звернувся президент «Парку Київська Русь» Володимир Янченко та виконавчий директор Фонду розвитку журналістики імені Анатолія Москаленка Юрій Нестеряк.

Головні премії присуджувалися в чотирьох номінаціях: телерадіожурналістика, друковані ЗМІ; інформаційні агентства та інтернет-видання і фотожурналістика. Переможці та лауреати отримали від «Парку Київська Русь» грошові премії, грамоти та спеціальні призи. Приємно відзначити, що лауреатом конкурсу стала журналіст газети «Культура і життя» Яна Левицька за професійне висвітлення лучного турніру в матеріалі «Чарівний дух середньовіччя».

Церемонія нагородження пройшла яскраво і незабутньо. Гості свята спостерігали за театралізованим дійством від театру «Парку Київська Русь». Крім того, всі присутні спеціальним обрядом були посвячені у почесні жителі Давнього Києва.

На завершення президент «Парку Київська Русь» Володимир Янченко подякував членам журі та журналістам за наполегливу роботу у справі популяризації знань про культуру та історію Давньої Русі та побажав успіхів і натхнення в їхній подальшій діяльності.

Наприкінці минулого року в київському видавництві «Літопис-ХХ» вийшла книжка відомого українського письменника Данила Кулиняка «Блюститель благочестя Данило Братковський», видання якої профінансував відомий меценат Сергій Цюпко. Невеличка за обсягом, вона відразу привернула увагу читачів. Варто відзначити, що благословіння архієпископа Галицького і Волинського Августина вже передруковане кількома виданнями, і фактично є лаконічною рецензією на цей твір, з якої випливає, що Українська Православна Церква підтримує ідею автора книги про канонізацію Данила Братковського і вважає його гідним поповнити сонм українських святих як великомученик.

2008 року УПЦ КП вже прилучила до сонму святих останнього кошового отамана Запорозької Січі Петра Калнишевського, і в цьому теж неабияк заслуга Данила Кулиняка, котрий упродовж кількох десятиріч послідовно вивчав і популяризував його життя і діяльність, «вимолоючи», за словами владика Димитрія, його канонізацію.

Цього року виповнюється 310 років від дня страти Данила Братковського, від початку повстання українського народу під проводом «козацького батька» Семена Палія – подбаймо ж щоб ці дати не минули непоміченими. Пропонуємо нашим читачам рецензію-роздум поета з Бережан Богдана Андрусика про нову книжку Данила Кулиняка.

Слово наповнене болем, гордістю і вірою

(Рецензія-роздуми над поемою Данила Кулиняка)

Напевне в змаганнях на чесність і порядність, в таких звиклих для українців, найяснішим дороговказом стає похідність того, про кого хочемо знати. А вірніше сакраментальне; – Чиї ви діти?

Відома людина, прекрасний український поет Данило Кулиняк, чи не найкраще підходить під цей вислів. Змудрілий роками і написаними книгами, шарпаний українцями з лискучими писками, які завжди в літературі і житті пристойно мостилися під «хліб даючих», Данило сам як блюститель благочестя стояв вище оцих запрованих героїв. Поет не був, не хотів і не став «тріскою у дурнів, які рубають ліс». Народився у сім'ї священнослужителя 2 квітня 1948 року в селі Старий Кропивник Дрогобицького району Львівської області, а родина в 1951 вже була вислана з Галичини.

Далі – дитинство, як і у всіх дітей, чиї батьки драгували імперію. Сокальська школа-інтернат, Херсонське морехідне училище, з якого виключено після арешту КДБ в грудні 1964-го за створення підпільної молодіжної організації «Вісники свободи України», і настає час що доводиться залишити Україну, бо здобути вищу освіту тут за такого послужного списку було неможливо. І доля, мабуть, за батькові молитви опікувалась талановитим юнаком.

Був Московський Літературний інститут, який успішно закінчив у 1972 році, і благословення у велику літературу не від кого-небудь, а від самого Олександра Трифоновича Твардовського ще при вступі до інституту.

Чому з цих рядків я почав свої враження над по-новому прочитаною поемою Данила Івановича Кулиняка «Блюститель благочестя Данило Братковський».

Уважно ознайомившись з творчістю автора, спадає на думку що саме така людина, як Данило має внутрішнє право піднімати такі глибокі історичні теми, привідкривати віко нашої гордої історії, в якій були не тільки носи, кочубеї і сташинські, а й справжні лицарі нації і віри, служіння своєму народу у них було зразком високої духовності і громадянської мужності. Саме таку кришталево-чисту і світлу постать Данила Братковського подає у своєму творі Данило Кулиняк. Цікаво, що поема написана далекого 1981 року, наче на злобу дня сьогоденного повстає у наше нині.

А тепер повернемось до початку вісімдесятих, коли написано цей твір.

Можна було ще «дихати Леніном» накручувати усякі метафори і йти до державної премії, а дивак Кулиняк, закритий на ніч в Луцькому краєзнавчому музеї, викликає на спілкування дух мученика за цілісність святої Східної церкви, послушної чотирьом східним патріархам, – Данила Братковського. І ця ніч ніби приземлює розум поета.

Братковський цілісний і багатогранний, він робить все, щоб виконати присягу, яку дав громаді. Він розуміє, і ніби з далекого XVII століття старає докричатись до нас сьогоденних, – єдність біля своєї церкви, бо ще вона міцно стоїть

в обороні наших душевних цінностей. Дивлячись на час написання поеми дивуєшся поетовій мужності і мудрості. Нова спільність – радянські люди успішно побудували соціалізм, добирались до Марса і Місяця, в історичній радянській белетристиці, ще успішно викривали український буржуазний націоналізм теперішні академіки і професори, а син греко-католицького священика успішний поет Данило Кулиняк витягує на світ божий мученика за українську церкву Данила Братковського, який мріє про визволення свого безправного народу, а своєю діяльністю робить все для об'єднання і створення української козацької держави. Ім'я Данила Братковського, крім Михайла Драгоманова, М. Старицького, В. Антоновича майже ніким не згадувалось. Молоде покоління, яке повинно було виховуватись на силі духу звитязця, мало для наслідування інших героїв, таких як Павлик Морозов, Павка Корчагін, Зоя Космодем'янська та інші.

Данило Кулиняк подає образ Данила Братковського цілісним і багатогранним, захопившись Братковським, як поетом бароково-гуманістичного стилю, із сильним філософським началом і сатиричним присмаком, бо книга «світ по частинах розглянутий», яка вийшла у світ далекого 1697 є саме такою. Та поступово прагнення національного визволення Данила Братковського, яке прямо кричить з його творів, проймають Данила Кулиняка настільки сильно, що його переживання, його поетична майстерність етапує автора у далеке XVII століття, встає пліч-о-пліч зі словом Братковського і починає «воювати». І воює Кулинякове слово вже майже три десятиліття. Мріяв Данило Братковський про об'єднану, сильну, Україну, ставив на службу меті всі, на той час, доступні засоби, вичерпавши дипломатичні на пряму приєднався до повстанців.

Історична поема Данила Кулиняка «Данило Братковський» починається з прологу і неквапливо розповіді автора, якого з дитинства «магнетично приваблює старовина»

Листопадної днини я тинявся по Луцькій фортеці.

Магнетично з дитинства приваблює старовина,

Де бринить на бездонній пам'яті деці

Неповторної долі чиєсь трагічно-самотня струна.

Поет з загостреним відчуттям історичної пам'яті в Луцькій фортеці-замку натрапляє на слід славного багатиря духу, оборонця віри православної, тому не дивно з якою жадобою Кулиняк вчитується у ці музейні фоліанти. Час захоплює автора зненацька, музей працівниці закривають.

«Гей відчиніть!»

Та намарне... Лиш думка дзвеніла нав'язливо й тупо;

«Так безглуздо потрапити в пастку століть!»

Данило Кулиняк не просто потрапив в пастку, але натягнуті нерви і психіка поета фіксує ще чиясь скрадену тинь, що його переслідує, нерви натягнуті, як тятива;

«Не втікай!» – відзвукнулася зверху вона.

Я спинився, і тинь загадково спинилась.

...І побачив я раптом таке, онімівши на мить;

Данило
КУЛИНЯК

БЛЮСТИТЕЛЬ БЛАГОЧЕСТЯ
ДАНИЛО БРАТКОВСЬКИЙ

Есе
Історична поема

*Кунтушем старовинним подертим прикривши змордоване тіло,
Наді мною на сходах змарніла людина стоїть.
Посивіле волосся спадає на плечі мов клоччя,
Страхітливі ознаки нелюдських тортур на обличчі сумнім.
Лиш допитливо-твердо вдивляються стомлені очі...
Незагоєні рани, кайдани... Закривавлений одяг на нім.
«Я – Данило Братковський, поет і венденський підчаший.
Православної шляхти волинської древній мій рід».*

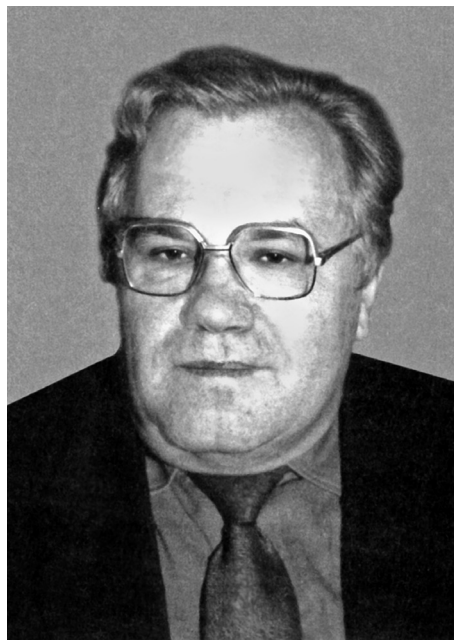
Чому на такому довгому цитуванні я зупинився, бо, як на мене, поет в цих рядках зумів передати більше, ніж хтось з придворних у нудному романі. У нас на поверхні наш геройський волинський край, край вічних поневолені і знищань всемогутньої польської шляхти. І... історична поема написана майже чотири століття по цих подіях.

Головний герой поеми Данило Братковський, людина на свій час глибоко освічена, знана і шанована польською шляхтою, родовитий український шляхтич Волинського воєводства, венденський підчаший, за визначенням козацького літописця Самійла Величка, «чоловік учений, поет відмінний, святого благочестя нерушимий блюститель», проте у своїх соціальних ідеалах, далеко випередив свій час. Соціальний статус Данила Братковського думаю, сьогодні не одного верховного «тушку» заставить задуматись. Перебуваючи у чині брацлавського підстоля, якого 1669 року його удостоїв польський король М. Вишневецький, володів земським званням венденського підчашого з 1668 року, мав заслуги в дипломатичній царині, брав активну участь у підготовці Андрусівської угоди. З 1667 по 1669 роки Данило Братковський перебував у Москві на посаді секретаря посольства польського короля Яна II Казимира.

Здавалось би живи собі поживай, зречись православ'я, прийми католицизм «по сьогоденньому вступи в фракцію, або бодай в партію регіонів» і обростай новими землями і маєтностями.

Але ні, пам'ятаючи рід свій, який був тісно пов'язаний з Луцьким православним братством, щедро обдарований поетичним, організаторським хистом випускник Києво-Братської колеї, в якій вчився разом з Семеном Гурком з Борзни, котрий увійшов в історію, як Семен Палій, венденський підчаший ніби не бачить цих панських благ, а вичерпавши всі спроби дипломатичні, «1700 року зі Львова Данило Братковський їде на зустріч зі своїм давнім знайомим гетьманом Іваном Мазепою до Бутурина», Братковський приєднується до повстання під проводом Семена Палія, стає одним з його ідеологів і натхненників.

Цілком ймовірно, що тої листопадової ночі, в захрестях древньої фортеці, закритий на ніч Данило Кулиняк зустрів не висповідану і не відспівану душу Данила Братковського, яка справила на автора таке непередбачуване враження. А ще в процитованих рядках, ніби виділеною лінією сказано, чому Українська Повстанська Армія, яка створювалась на цих же моральних засадах, що і Маніфест Братковського, своє начало бере саме на Волині. Переконаний, був би народжений Данило Кулиняк на років

(Продовження. Поч. у № 14–16, 2011)

Керування з прийменником *для* має відтінок призначеності: «Розробити план заходів для наведення громадського порядку в мікрорайоні» (з хвали зборів). Прийменниково-відмінкова форма *по* плюс місцевий відмінок, що була дуже поширена в часи так званого злиття мов, сьогодні сприймається як стилістична помилка, наприклад: «Партія намітила конкретні заходи *по* перебудові народної освіти» (з газети). Безприйменникова форма родового відмінка трапляється рідко. Через свою багатозначність вона менш виразна й прозора: «Вжито відповідних заходів *реагування* на недоліки в роботі» (з газети).

Отже, при слові *заходи* склався досить розгалужений ряд варіантного керування. То чи ж варто поповнювати його новими прийменниково-відмінковими формами з прийменником *на*, типу *заходи на виконання постанови*? Це типова канцелярська конструкція.

НЕЗВАЖАЮЧИ І НЕ ДИВЛЯЧИСЬ

Українська літературна мова чітко розрізняє прийменник дієприслівникового походження *незважаючи* та дієприслівник *дивлячись* із заперечною часткою *не*. *Незважаючи* вживають при позначенні явищ, подій, обставин, у сукупності яких відбувається дія. Це слово поширене в усіх стилях. «*Незважаючи* на малесенький вітерець, парило й робилося душно» (Григорій Тютюнник), «*Незважаючи* на всю складність і

суперечливість світових подій, у цілому суспільний розвиток іде до торжества ідеалів миру, демократії і соціального прогресу» (з газети).

В усно-розмовному та художньому стилях хоча й рідко, але трапляються вислови з прийменником *попри*. Вони передають те ж саме значення, що й *незважаючи* на. Наприклад: «В очах Насті перемішалися тривога, ніяковість і разом з тим тверда рішучість, яка *попри* все привела її сюди» (Семен Журахович). У науковому стилі *попри* звичайно використовують для того, щоб виділити якусь думку, повернути до неї увагу: «Ядро поеми лишилося стійким *попри* всі видозміни структурних особливостей жанру в різні часи» (з журналу).

Синонімічні, взаємозамінні вислови *незважаючи* на і *попри* урізноманітнюють синтаксис мовлення. Як видно з цих прикладів, при словосполученні з *незважаючи* на коми ставлять, а з *попри* переважно ні.

А *не дивлячись* передусім уживається тоді, коли людина на когось, щось не дивиться, нічого не бачить: «Він ішов навпростець, не дивлячись на людей»; «Хлопчик розповідав про свою хвору матір, не дивлячись мені у вічі».

Часто чуємо: «Не дивлячись на погані погодні умови, ми вчасно завершили жнива», «Дочка виїхала на роботу за кордон, *не дивлячись* на те, що батьки не дозволяли їй». Такі конструкції помилкові з погляду лексичних норм. Тут доречно ставити слова *незважаючи* (адже *ні на що ніхто не дивиться!*), іноді – *дарма що*: «*Дарма що* були погані погодні умови, ми вчасно завершили жнива».

РОЗМАЕНИЙ – РОЗМАЯНИЙ

Розмаений (прикметник) – з буйною, пишною рослинністю, квітами; уквітчений: *розмаєні луки, розмаєна весна*.

Розмаяний. Дієприкметник від *розмаяти* – розвіяти в різні боки волосся, одяг тощо. «Дівчина, задихана, з *розмаяним* од довгого й швидкого бігу волоссям, вискочила перед пожежу...» (Борис Грінченко).

НЕ ЗВЕРНУВ УВАГУ ЧИ УВАГИ?

Інколи виникає сумнів: у якому відмінку – знахідному чи родовому – ставити іменник біля перехідного дієслова? Звичайно воно керує знахідним відмінком без прийменника (відповідає на питання когось, що): *студент прослухав лекцію, учень розв'язав задачу, прозаїк написав твір, затриманий не сказав правду*. Але коли присудок виражає заперечення, прямий додаток найчастіше вживається в родовому відмінку: *не прослухав лекції, не розв'язав задачі, не написав твору, не сказав правди*. Згадаймо слова з відомої пісні: «Ой, не хочю хатки, ані сіножатки, ні ставка, ні млинка, ні вишневого садка». Цей відмінок означає також, що дія переходить лише на частину предмета: *з'їсти хліба, випити води*, тобто *не весь хліб, не всю воду*.

Тому треба казати: *звернув на це увагу і не звернув на це уваги, порушують Закон і не порушують Закон*.

НЕ ШТАТСЬКИЙ, А ЦИВІЛЬНИЙ

Читачі цікавляться: чи правильні вислови *люди в штатському, громадянський шлюб*? Ні, неправильні. Російському прикметникові *штатський* відповідає український *цивільний*. Тобто *невійськовий*. У такому значенні його використовують зі словами одяг, авіація, влада, оборона, професія, фаш, служба, будівництво, життя, населення тощо. «То був кремезний хлопець у *цивільному* костюмі» (Юрій Смолич). Передає цей прикметник і поняття який стосується правових відносин (цивільні кодекс, законодавство, право, позов), а також *нецерковний, світський*. На відміну від церковних бувають *цивільний обряд, цивільний шлюб* (а не громадянський, як його часто називають).

Прикметник *запущений* заступає останнім часом інші, більш підхожі для того чи того випадку слова, як це бачимо, наприклад, у газетній статті: «У гуртожитку зовсім *запущена* виховна робота». Хоча куди ліпше було б написати: «У гуртожитку *занедбано* (або *занехаяно*) виховну роботу».

Запущеними можуть бути *худоба на пасовище, ракета в небо*, якась річ

у воду («*На запущену* принаду накидаються лиси» – Платон Воронько), *щось гостре* – ніж, пазурі – *в тіло*. *Запущені*, *цебто довгі, відрослі, волосся, борода*. Немає потреби тулити це слово у фрази, в яких ідеться про тяжкий стан людини, неохайний вигляд парку, саду або про кепсько наладані справи. Тут краще вжити: *задавнена хвороба, занехаяний парк (сад), занедбані справи*.

ЗАСЛУХАТИ – ПРОСЛУХАТИ – ВИСЛУХАТИ

Синонімічні в своїй основній суті, ці слова, однак, не тотожні. *Заслухати* щось виголошене на зборах, засіданнях, конференціях: *доповідь, звіт, промову* тощо. *Прослухати* від початку до кінця розділ навчальної дисципліни; стан когось або чогось тощо. *Прослухати* зведення, лекцію; *прослухати* хворого, мотор. Обидва дієслова правомірні, але передають різні відтінки змісту. Загальніше в офіційних ситуаціях звучать вислови з лексемою *заслухати*. Наприклад, планується *заслухати*... *Прослухати* стосується переважно завершеної дії.

Дієслово *вислухати* (наголос на першому складі) має іншу сполучуваність. Використовується воно здебільшого для характеристики конкретної розмови, спілкування, побутової бесіди. *Вислухати* співрозмовника; *вислухати* скарги, вимоги.

СТЕЖИТИ І СЛІДКУВАТИ

Стежити – багатозначне слово: *стежити за грою, стежити за успіхами учнів, стежити за розвитком подій, стежити за повідомленнями, стежити за собою, стежити, щоб ніхто не відстав* тощо. Похідні: *стеження, обстежити, обстеження, простежувати*.

Дієслово *слідкувати* в значенні *стежити* в літературній мові вживають зрідка. Воно має інший зміст: *йти, ходити слідом за кимсь; чимсь*. «Ми слідком за нею *слідкували* – іде вона, оглядається, а заглядівши, що її доганяють, побіжить» (Марко Вовчок).

(Далі буде)

ІНФОРМАЦІЯ СЛУЖБИ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ

Шановні наші читачі та передплатники!

22–23 березня надійдуть у продаж чергові номери журналів «Музика», «Український театр», «Пам'ятки України», «Українська культура».

До вашої уваги! Попередньо були віддруковані спеціальні випуски журналу «Пам'ятки України», присвячені Національному історико-культурному заповіднику «Чигирин» та Національному заповіднику «Софія Київська». Де придбати випуски журналів ми розповімо вам за тел. (044) 498–23–64.

Всі наші видання можна придбати в кіосках «Преса» міста Києва, книжкових магазинах Києва, Львова, Одеси, Чернівців, поштових відділеннях Київської області.

Також всі наші видання можна придбати в редакції.

Передплатники отримують журнали і газети своєчасно.

ПЕРЕДПЛАТА НА ДРУГЕ ПІВРІЧЧЯ 2012 р. РОЗПОЧНЕТЬСЯ В КВІТНІ

Редакція журналу «Українська культура» готує ювілейний 1000-й випуск журналу.

УВАГА! Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії ви можете за адресою: <http://presspoint.ua>. Така послуга можлива в будь-якій країні світу.

Будемо вдячні Вам за пропозиції і зауваження щодо організації передплати і продажу наших видань.

Наші телефони: (044) 498–23–64, моб. (067) 394–97–21, 386–56–63

Культура і життя

Газета виходить щоп'ятниці

Передплатна ціна на 2012 р.:

півріччя – 82,77 грн

квартал – 42,21 грн

місяць – 14,27 грн

У передплатній ціні враховано вартість доставки до Вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс у Каталозі видань України

60969

Передплатні індекси інших наших видань: газета «Кримська світлиця» – 90269; журнали: «Українська культура» – 95220, «Український театр» – 74501, «Музика» – 74310, «Пам'ятки України» – 74401, «Театрально-концертний Київ» – 37112.

Довідки за тел. (044) 498–23–64; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com

Передплату можна оформити в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України, через передплатні агентства, а також у редакції газети

СМАКУЄМО В ПІСТ

«Гріх – не те, що ми їмо, а те, що їсть нас»

(народна мудрість)

КАПУСТА КВАШЕНА

Потрібно нашинкувати відро капусти. Раніше міряли не кілограмами: квасили бочками та бутлями. Отже, відро капусти. Додаєте до нього натерті на бурякову тертку 5–6 морквин. Солі потрібно взяти жменю, тобто, стільки, скільки візьме рука, щоб сіль не висипалась. Перемішати, качалкою зробити тричотири отвори, які заповняться соком. Упродовж трьох днів (капуста стоїть на кухні) через ці отвори виходить гіркота, а капуста починає киснути. На четвертий день капусту розкласти, втрамбовуючи, у банки, залити росолом, закрити капронними кришками і знайти для цієї скарбниці вітамінів та задоволення місце у своєму холодильнику. А соком капусти, шановні жінки, протирайте обличчя, шию та зону декольте. Через місяць одразу стане помітно, хто скористався цими порадами. Яка найкрасивіша жінка – то наша читачка.

ВІД ДІДІВ-ПРАДІДІВ

Тепло. Як не став наголос – усяк добре. Настала тепла днина. Що посіяти, де посадити, ніколи відпочити – у кожного свої справи. На те він і березень. А ось деякі народні традиції наступного тижня

23 березня – Кіндрат. «Почуєш зозулю – будеш багат». Здавна зозуля віщує пробудження природи. Кує ця пташка лише весною та влітку – від Благовіщення (7 квітня) і до Івана Купала (7 липня). А коли ячмінь викидає колос, то кажуть: «Зозуля вдавилася колосом і не кує». Вбити зозулю вважалося тяжким гріхом. Коли вперше почуєте навесні зозулю – беріть гроші в жменю, і покажіть їй, тоді грошей буде доста. А якщо почуєте цю пташку біля вашої хати – це до весілля. А планувати весілля і в піст не гріх!

24 березня – «Холодний вітер у спину – не вижити зиму». У цій народній мудрості, напевне, йдеться про наступну зиму, адже цю ми вже пережили, а до наступної є час підготуватись.

25 березня – день **Григорія та Феофана**. Зазвичай цього дня у дворі розкидали трохи льняного та конопляного насіння – принадували

Крокуси

птахів, вірних помічників селянина у боротьбі з гризунами.

26 березня – мисливці кажуть, що цього дня ведмідь з боку на бік повертається.

27 березня – знову виводили худобу на двір, чистили, замовляли від усякого лиха. «Пошануй худобу раз, а вона тебе десять раз пошанує». Колись худобу сприймали як членів

родини. Про неї дбали, захищали не лише від холоду та спеки, а й від заздрісного та недоброго ока. «В дорозі, в гостині пам'ятай о худобині». За однією з легенд домашня худоба на свято Різдва розмовляє, як людина.

28 березня – якщо цього дня прилетіла чайка – скресне крига. Цьогоріч крига не дочекалась прильоту чайки – вже ріки та ставки проковтнули лід. А сумують з цього хіба що рибалки.

29 березня – Хрестопоклоніння. Печуть хліб у формі хреста. Половину хліба з'їдають, а половину кладуть у зерно для нового врожаю.

Коли температура повітря у березні піднімається до плюс п'яти – починають линяти зайці, лисиці. Наприкінці березня зайчихи, вовчихи, борсучихи виводять потомство. Відігрівшись, оживають джмелі, дикі бджоли. Відлітають снігурі, полярні пугачі, куріпки. Справляють весілля ворони та галки. Одним словом – весна.

ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР

23 березня – Святого Григорія Палами. День янгола: **Василина, Анастасія, Галина, Леонід, Віктор.**

24 березня – Святого Софронія, патріарха Ієрусалимського. День янгола: **Софрон, Юхим.**

25 березня – Святого Григорія Двослова, папи Римського. День янгола: **Григорій, Семен.**

26 березня – перенесення мощів Святого Никифора, патріарха Константинопольського. День янгола: **Олександр, Христина, Никифор, Терентій.**

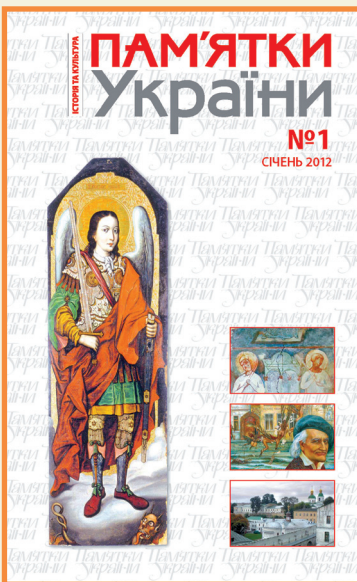
27 березня – Святого Феогноста, митрополита Київського і всієї Руси. День янгола: **Ростислав, Венедикт.**

28 березня – Мученика Агапія і семи замучених з ним. День янгола: **Олександр, Денис.**

29 березня – Святого Серапіона, архієпископа Новгородського. День янгола: **Олександр, Трохим.**

Підготувала
Тетяна ШНУРЕНКО

ДО УВАГИ НАШИХ ЧИТАЧІВ!

Пропонуємо надіслати матеріали з краєзнавства та історичної реконструкції. Редакція журналу «Пам'ятки України: історія та культура» запрошує своїх читачів, аматорів краєзнавства та історичної реконструкції, взяти УЧАСТЬ У ПІДГОТОВЦІ СПЕЦІАЛЬНОГО ВИПУСКУ ЖУРНАЛУ.

Журнал «ПУ» планує в листопаді 2012 р. видати спеціальний випуск, в якому будуть надруковані матеріали, присвячені пам'яткам архітектури, історії та мистецтва місцевого значення, про які мало, або зовсім невідомо з офіційних державних пам'яткоохоронних реєстрів. Багато таких об'єктів досі лишаються поза увагою держави, фахівців, краєзнавців-аматорів. Краєзнавці села чи містечка мають чимало цікавої інформації, бачать ситуацію про стан збереження пам'яток минулого, можуть запропонувати цікаві ідеї щодо використання об'єкту старовини. Напишіть нам про таку пам'ятку, додайте фото, і про неї дізнається вся країна.

Нас цікавлять також матеріали з історичної реконструкції: відновлення забутих ремесел, побуту, одягу; історичні мандрівки місцями колишніх баталій і походів; інформації про цікаві події, звичаї вашої місцевості забуті чи маловідомі широкому загалові українців.

Про всі надіслані нам матеріали та їх авторів ми будемо інформувати в газеті «Культура і життя» та журналі «Пам'ятки України».

Автори матеріалів, надрукованих в спеціальному випуску «ПУ», отримають цей номер і річну передплату на журнал.

Три кращі роботи будуть відзначені спеціальними нагородами.

Надсилати матеріали можуть як окремі особи, так і групи авторів, наприклад, клас чи краєзнавчий гурток.

Матеріали (текст, фото та коротку інформацію про авторів) можна надсилати поштою на адресу: ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (на конкурс журналу «Пам'ятки України»), вул. Васильківська, 1, м. Київ, 01034 або на електронну адресу: nvu.kultura.sale@gmail.com

На всі ваші запитання ми відповімо за тел. (044) 498-23-64, (050) 310-56-63.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ ТА ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Видання Національного газетно-журнального видавництва в 2012 році будуть виходити з такою періодичністю:

- газети «Культура і життя», «Кримська світлиця» – щоп'ятниці;
- журнали «Українська культура», «Пам'ятки України: історія та культура», «Театрально-концертний Київ» – щомісяця;
- журнали «Музика» і «Український театр» – раз на два місяці.

Передплату на журнали і газети можна оформити з будь-якого місяця у всіх поштових відділеннях зв'язку України.

Газета «Культура і життя»
№ 12 (4480), 23 березня 2012 рік

Засновники: Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети «Культура і життя»

Видавець: ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»

Адреса видавництва: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65

Генеральний директор Олесь БІЛАШ

Головний редактор Людмила ГНАТЮК

Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65

nvu.kultura@gmail.com
Виходить із 7 жовтня 1923 року. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Друкарня: ТОВ «Видавничо-поліграфічна компанія «Експрес-Поліграф», вул. Фрунзе, 47-б, корп. 2, Київ, 04080; тел. +38 (044) 417-25-93

Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38 (044) 498-23-64, +38 (050) 310-56-63

Портал <http://uaculture.com/>

Передплатний індекс в Каталозі видань України 60969

Склад Видавничої ради

Олесь Білаш – директор видавництва, Олена Череди-ниченко – завсектором взаємодії зі ЗМІ та зв'язків із громадськістю МК, Олена Воронько – начальник відділу театрального мистецтва МК, Лариса Лебедівна – завсектором мовної політики МК, Михайло Швед – начальник відділу музичного та циркового мистецтва МК, Ольга Дарибогова – начальник управління міжнародних зв'язків МК, Ольга Голинська – головний редактор журналу «Музика», Наталя Потушняк – головний редактор журналу «Театрально-концертний Київ», Алла Підлужна – головний редактор журналу «Український театр», Марія Хрущак – головний редактор журналу «Українська культура», Орест Когут – головний редактор видавництва.

Дизайн та верстка Сергія Задворного

Редакція залишає за собою право на редагування отриманих матеріалів без узгодження з автором. Думки авторів публікації можуть не збігатися з позицією редакції. Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів журналу тільки з письмового дозволу видавця

© «Культура і життя»

Наклад 2000

Ціна договірна